CCAR

Landis 664/56

250

DEDUCTIE

Ingestelt tot onderrichtinge

VANDEN

KONINGH

van Groot Britannien

Op verscheyden Poincten vervat in seeckere

ANTWOORDE

van wegen Syne Majesteyt gegeven

aen den

AMBASSADEUR

van de

HO:MO: HEEREN STATEN GENERAEL

der Vereenighde Nederlanden.

IN S'GRAVEN-HAGE.

Inde Maent November 1664.

niet te leen, Unr. 8873

DEDVCTIE

Inghestelt tot onderrichtinghe van den Coninck van Groot Brittannien op verscheyden Poincten vervat in seeckere Antwoorde van weghen Syne Majesteyt ghegheven aen den Ambassadeur vande Ho: Mo: Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden.

DE Staten Generael der Vereenichde Nederlanden door gesien / gheexaminieert ende overwooghen hebbende den innehoude van seeckere [A] Schriftelijcke Antwoorde by den Coninck van Groot Brittannien ghegeven op verscheyden Poincten aende selve voorgedragen door haren ordinaris Ambassadeur aen 't Hof van syne Majesteyt behelsende de voorsz Antwoorde in substantie de poincten ende Articulen hier naer volgende.

Inden eersten uyt wat redenen ende instichten hooghst-ghedachte syne Majesteyt sich verobligeert ghebonden heeft om te equiperen en toe rusten een considerabel ghetal van Oorlogh-schepen / ende waeromme hy oock niet heeft konnen afwesen de selve Oorlogh-schepen effectivelijck in Zee te senden.

Ten anderen dat den hoochst-gedachten Coningh sedert syne gheluckige herstellinghe noyt soo haest geadverteert soude zijn ghewees van eenighe particuliere saecken waer door de Onderdanen ende Ingesetenen van dese Geunieerde Provincien waren ghegraveert / of soude syne Majesteyt ordre ghestelt hebben om de selve te redresseren op de spoedichste wech / ende sonder die subject te maecken formalitepten ende longueurs vande ordinaris Justitie: Ende dat ter contrarie op alle de klachten van syn Minister alhier inden Hage noyt eenigh redres soude zijn ghedaen / maer in alles soodanighe dilayen ghebruyckt / dat het te houden soude wesen voor een openbaer refuys van Justitie: ghelijck dan oock syne Majesteyts Parlement op 't ghescheyt vande gantsche Natie / de selve syne Majesteyt met ernst soude hebben ghepresseert / een extraordinaris remedie te ghebruycken om aen syne Subjecten te doen repareren de menichvuldighe ende dagelijcksche injurien die de selve souden lyden vande Ingesetenen ende Onderdanen deser Vereenichde Nederlandtsche Provincien door deprædatien ter Zee / soo wel in andere Plaetsen als inde Oost-Indien ghepleecht werdende: Waer inne oock eenighe omstandigheden souden wesen van die præsumptie in het verklaren van hare Dominien ende 't besitten der Commercie tegheus 't recht der Volckeren / dat alle Princeen ende Potentaten soo wel als syne Majesteyt daer by souden wesen geinteresseert.

Ten derden dat den hoochst-gemelten Cooningh geene Commissie en heeft gegeven ghadt aen Capitepn Holmes omme Cabo Verde ofte eenighe andere

Plaetsen den Nederlanders toebehoorende in te nemen / ofte eenige acten van hostiliteyt te plegen aen yemandt vande Onderdanen vande geunieerde Provincien / dan alleenlijck die nodich mochten wesen om sijne Onderdanen ende hare handelinghe in die quartieren te defenderen / doch dat sijne Majesteyt daghelijcx het arrivement vanden voornoemden Holmes was verwachtende als wanneer de selve op behoorlijcke ondersoeckinghe / in alle 't geene den voorseyde Holmes moghe hebben gedaen / soude determineren wat recht is: Dat oock de Schepen jonghst uyt Enghelandt naer de voorsz quartieren ghesonden / waren Koopvaerdye-Vaerders / ende noch macht noch wille hadden om de Onderdanen ende Ingesetenen deser landen te beschadighen.

Ten vierden dat den Directeur Generael in dienst vande West-Indische Compagnie deser Landen op de Noort-kuste van Africa voor sestigh bendijs gouts / de Naturellen van 't Landt / ende namentlijck den Koninghy van Fautijn soude hebben bewooghen om het Fort Cormantijn af te loopen / oock hem ten dien eynde gheadsisteert ende versien met een goede quantiteyt Musquetten / Bus-poeder / ende ander gereetschap.

Ten vijfden dat Capiteyn Bartwijck met sijn onderhebbent Schip door twee Nederlandsche Schepen op de Kuste van Guinea belet soude wesen sijne Trafijcque aldaer te drijven / ende dat oock sijn Boot met vijf Man hem voor eenighen tijdt soude wesen onthouden / versoeckende sijne Majesteyt dat haer Ho: Mo: over 't geene in dit ende 't naest voorgaende poinct staet verbat hare detestatie willen openbaren / ende exemplaire Justitie doen administreren over die gene / de welcke aen 't een ende 't ander schuldigh zijn.

Ten sesten dat al hoe wel den hooghst-gedachten Koninghy noopende de saecken vande Gereformeerde Kercken inde Valleyen van Piedmondt / niet ten volen geinformeert was / soo aengaende hare conditie als raeckende den grondt vande jonghste persecutie / sijne Majesteyt echter aen sijn Minister tot Parijs ordre ghegheven hadde den Koninghy van Vranckrijck te versoecken dat de selve sijne mediatie tot wechneminghe vande overighe differenten soude willen contribueren / niet twijffelende of den hooghst-gemelten Koninghy soude sulcx op 't aenhouden van sijne Majesteyts Ambassadeurs komen te doen.

Ten sevende ende laetste dat sijne Majesteyt vermits de besmettelijcke siecktte alhier in eenighe vande geunieerde Provincien grasserende tot verhoedinghe van ghelijcke onghelegentheydt voor sijne eyghen Subjecten / genoot saeckt was ghewees het bewuste generael verbodt van Commercie in sijne Landen te doen emaneren / ende dienvolghende daer inne voor als noch gheene veranderinghe konde maecken / met bypoeginghe van eene hertelijcke toewijsinghe ten eynde het Godt de Heere believen moghe dese Landen met den eersten vande voorsz besoeckenghe te verlossen.

Hebben naer voorgaende rijpe deliberatie goet ghevonden den meer-hooghst-gemelten Koninck op alle de voorsz puincten ende op yder vande selfde vrunt-nabuyrlijck / uyt een oprecht ende vredelievent herte te ghemoet te voeren.

Op 't voorsz point / dat haer Ho. Mo. by der selver [B] Missive in date den 24. Junii laetstleden, tot wechneminge van alle bedenckelijke ombrage / ende tot voorkominge van animositeyten die in de ghemoederen van wederzijds Ingesetenen

en

en Onderdanen begonden te rijsen / ende omme alsoo by gevolge van die tijdt af/ soo veel doenlijck/ de wecht te banen om beyde de Staten van de lasten van alle extraordinaris equipagien te ontheffen / en wel voornamentlijck tot verhoedinge van alle sinistre rencontres die in soodanige constitutie der gemoederen uyt de ontmoetinge van weder zyds Vlooten souden konnen komen te resulteren / sijne Majestept in alle vertrouwelijckheyt geerne gecommuniceert gehadt hebben hare genomen Resolutie om de Navale macht van desen Staet / die doenmaels in posture was om Zee te kiesen, te houden voor de Wal/ sonder de selve om de Noordt of elders te laten in Zee steecken ; met verdere openhertighe verklaringhe van hare innerlijcke intentie / ende constante meyninge om met de voorsz Navale macht egeene van de Nagebuyren / ende in specie niet de Subjecten van sijne Majestept directelijck ofte indirectelijck te beledigen : Daer op al hoe wel haer Ho. Mo. het geluck niet ghehadt hebben van door sijne Majestept met gelijcke Resolutie ende verklaringhe by rescriptie te wesen gherust ghestelt / soo willen de selve echter vertrouwen dat sijne Majestept daer uyt ende uyt 't gene daer op in de practijcke effectivelijck is gevolgt/ volkomentlijck sal hebben konnen afnemen dat van deser zyde met goede sorgvuldicheyt alles wert gecontribueert ende bygebracht wat tot conservatie van vrede ende vrundtschap / ja selfs tot verhoedinghe van alle onbedachte ende onverwachte toevallen die de selve souden konnen troubleren / eenichsints hon werden gedesidereert : daerinne haer Ho: Mo: oock gemeynt zyn onveranderlijck te continueren ende te volharden ; ghelijck de selve oock meynen noch daer en boven metter daet te hebben doen blijcken nopt eenige de aderminste intentie gehadt te hebben om met de voorsz Navale macht eenige van de Nagebuyren te beschadigen / door dien sy een gros van in de twintich goede Oorlog Schepen die tot escorte van de jongst-ingekomen Oost-Indische Retour-schepen ghedient hadden / naer het voltrecken van 't selve imploy niet by de voorsz Navale macht gevoecht / maer binnen de Havenen opgesonden/ ende afgedanckt hebben ; tot betuyginge van hoedanige genegentheyt haer Ho: Mo: oock onlangs wederom nieuwe preuven gegeven hebben / door eene confidente ende openhertige communicatie ende verklaringe gedaen by [C] schriftelijck Acte in date den 29 der voorlede Maendt van de intrinsijcque redenen ende 't oogh merk van desen Staet in 't afsenden van eenige Oorlog-schepen naer de Kuste van Guinea / ende van de last aen de Commandant over de selve gegeven ten aensien van de Subjecten van sijne Majestept ende de Schepen van de Engelse Natie die hy in sijne repse soude mogen ontmoeten ofte bejegenen.

Op 't voorsz tweede poinct / dat haer Ho: Mo: gantsch smertelijck te voorzen gekomen is dat sijne Majestept sich niet anders en vindt gheinformeert dan als of haer Ho: Mo: soo weynigh hadden gedesereert aen de vrundtschap ende intercessien van de selve / dat op alle de klachten sedert sijne Majestept gheluckige herstellinge door den Heere Vowning uyt sijnen name alhier gedaen / nopt eenich redres soude sijn ghevolgh / maer dat in alles soodanige dilapen souden wesen gebruyckt dat die aengesien mosten werden voor een openbaer refuys van Justitie/ daer het in tegendeel van dien waerachtich is dat niet een eenighe klachte van de zyde van sijne Majestept aen hare Ho: Mo: / met de verificatien daer toe dienende/ te voorzen gekomen is / niet alleen van saecken waer inne sijne Majestepts Subjesten

jecten door die van deser Staet notoirlijck waren verongelijckt / maer selfs niet van saecken die met fondament door disputabel konnen werden ghehouden / of haer Ho: Mo: hebben daer op aen de geinteresseerden contentement doen erlangen of immers daer over satisfactoire Resolutien aen den ghemelten Heere Downingh doen ter handen stellen: Ende ten eynde sulex hoochst-gemelte sijne Majestept handtastelijck moghe werden aenghewesen / soo willen haer Ho: Mo: door eerst ende door af sijne Majestept indachtigh gemaeckt hebben / dat in desen te distingueren staet tusschen saecken die door het slupten van 't jonghste Tractaet in date den $\frac{4}{14}$ September 1662. sijn ghepasseert / en saecken die naer date van 't selve Tractaet zijn voorgevallen: Dat haer Ho: Mo: onnoodigh achten alhier opereuselijck aen te wijsen met hoedanigen rechtmatighept by de selve is ghepro-cedeert ten aensien van de saecken van de voorsz eerste nature / dewijle daer ontrent jegenwoordigh by 't 15. Artijckel van 't voorsz Tractaet is beraemt ende vast ghestelt de orde en forme waer naer die gheene der voorsz saecken die by 't selve Tractaet niet generalijck ghemortificeert / of particulierlijck ghereguleert worden / 't zy by minnelijck accommodement / 't zy by arbitrale uytspraeke finalijck staen te werden geterminneert ende uyt de weghe ghelepdt / daer naer hare Ho. Mo: haer punctuelijck ende exactelijck sullen ghedraghen; maer wat belangt de ingebrachte klachten over saecken naer date van 't voorsz Tractaet ghepasseert ende voorgevallen / dat het nu eygentlijck op aen komt / dat haer Ho: Mo: / naer resumptie van de retroacta / bevinden de klachten by den gemelten Heere Downing over soodanighe preuben de vereyschte kennisse hebben konnen krijgen / voornamentlijck te bestaen in de naervolgende poincten.

Eerstelijck dat die van de gheoctropeerde Oost-Indische Compagnie deser Landen twee Engelsche Schepen / teene genaemt de Hoopwel / ende 't andere de Luppaert successivelijck verhindert souden hebben ghehadt op de Kuste van Malabar in te loopen ende van daer af te halen de ladinghe die ghesecht werdt voor haer aldaer geweest te sijn / ende al hoe wel het ghepleechde ontrent beyde de voorsz saecken met veele redenen pro & contra wert ghejustificeert ende ghedebatteert / inder voegen dat in allen gevalle niet ghepresumeert kan werden daer ontrent yets met intentie om de Subjecten van sijne Majestept te verongelijcken geschiet te wesen / dat echter haer Ho: Mog. aengenomen hebben beyde de voorsz saecken soodanich te helpen inschicken dat aen de gheinteresseerden in de voorsz twee Schepen vergoedt werden de schaden die men bevinden sal by de selve uytsaecke voorsz te wesen geleden / [D] daer van al op den 6 Junij ende 25 September beyde lestleden breeder verklaringen aen den ghemelten Heere Downingh in ghechrifte ter handen ghestelt sijn.

Ten tweeden dat die van de geoctropeerde West-Indische Compagnie deser Landen op diversche orte distincte Engelse Schepen 't eene genaemt de Charles / 't andere de Jacques / en ter derde de Maria die het t'sijner tijdt respectivelijck genuynt souden hebben ghehadt naer Cabo Corso / Comani / ende eenighe andere Havenen op de Kuste van Guinea / belet souden hebben de voorschreve Plaetsen ende Havenen aen te doen / ende al hoe wel daer toe by die van de ghemelte West-Indische Compagnie oock seer notable redenen geallegueert sijn waer uyt in allen gevalle mede klaerlijck af te nemen is dat sy geene intentie ghehadt hebben

de

de Subjecten van sijne Majestepit te verongelijcken / maer alleenlijck haer rechtte-gens de selve te gebruycken / dat echter haer Ho: Mo: al mede in 't reguard van alle de voornoemde drie Schepen aengenomen hebbende de gheinteresseerden in de selve te doen hebben vergoedinge van de schaden die sy door 't voorsz ghedane belet mogen hebben geleden / [E] daer van insgelijcx al op den vijfden Junij ende vijfen twintighsten September beyde lestleden schriftelijcke verklaringhen aen den meer-ghemelten Heere Downing uytgegeven zijn: Indet voegen dat ten aensien van alle de voornoemde vijf Schepen by haer Ho: Mo: completelijck ende in allen deele toegebracht ende gegeven is de satisfactie die door den meer-ghemelten Heere Downing uyt den name ende van sijne Majestepit dien-aengaende is versocht ende begeert gheworden.

Ende voor soo veel aengaet de klachten sijne Majestepit als boven toegebracht / van dat onder de verongelijckingen aen die van de Engelsche Natie door de Ingesetenen van dese Landen wederbaren / eenige souden sijn / in de welcke door verklaringe ontrent pretense Dominien / ende verbodt van Commercie tegens het recht der Volckeren alle Princeen souden sijn gheinteresseert / daer ontrent konnen haer Ho: Mo: niet anders seggheen / soo langh niet gheparticulariseert wort / dan dat sy geensints genegen sijn de Ingesetenen deser Landen te protegeren / in eenige verongelijckingen die by de selve tegens de Engelsche Natie souden sijn gheplecht / gelijck uyt het voorverhaelde blijcken kan / ende veel min in eenige ongegronde pretensien van Dominie ende verbodt van Commercie teghens het recht der Volckeren: Ende alsoo hare Ho: Mo: uyt het geen haer dien aengaende verder door sijne Majestepts alhier aenwesende Minister voor ghekomen is / dese klachten moeten relatif maecken tot de verhinderinge aen de hier boven genoemde Engelsche Schepen voor Porca / ende op de Kust van Guinea ghedaen / ende tot de doleantien den 14. Augusti lestleden by Memorie aen haer Ho: Mo: ingebracht tegens seecker geschrifte van den Directeur Generael Valckenburgh daer inne geroert: Soo konnen haer Ho: Mo: niet twijffelen of hoogstghedachte sijne Majestepit sal sich oock ontrent dese circumstantie abondantelijck vernoecht vinden / te weten op 't eene met de Resolutien en verklaringen van den 5 Junij ende 25. September voorenen geroert / ende op 't andere met de [F] geraisoneerde Antwoorde dien aengaende by haer Ho: Mo: den 8. deser loopende Maendt gearresteert, ende verholgens aen meer-gemelte sijne Majestepts Minister alhier ter handen ghestelt.

Ten derden dat by ende van wegen sijne Majestepit mede is gedoleert over het aenplacken van seker billet van verhopinge waer by de eere ende reputatie vande Heere Hertogh van Yorck wierde te naer gegaen; ende of wel 't voorsz billet in dier voegen by inadvertentie / ende sonder eenige malitie was gestelt / en dat voornamentlijck die gene aen de welcke het voorsz billet uyt Middelburg toegesonden was geweest / met versoeck om 't selve in hare respective woon-plaetsen te willen affigeren / of doen affigeren / daer inne buyten eenich cryset ten quade hadden ghe-procedeert / dat echter haer Ho: Mo: by de respective Provincien van Hollandt ende Zeelandt soodanige officien hebben aengewendt dat de Heeren Staten vande selve Provintien teghens alle de voorsz personen met soodanighe vigueur hebben doen procederen / dat den meer gemelte Heere Downingh uyt den name ende van

wegen

wegen sijne Majestept by [G] schriftelijck Memorie betuycht heeft daer inne een sonderling wel gevallen te nemen: ende sich met den uytval van den voorsz Procedueren volkomentlijck voldaen ende vergenoecht te houden.

Ten vierden dat door den gemelte Heere Envoyé Downing uyt den naem ende van wegen sijne Majestept is ghereclameert seecker Engelse Schip genaempt de Handtmaid eerst genomen geweest sijnde by die van Algiers ende naderhandt by eenighe Oorlogh-schepen van desen Staet onder 't commandement van de Schout by Nacht Tromp uyt handen van die van Algiers voorsz ontweldicht: Ende al hoe wel 't voornoemde Engelse Schip niet alleen meer dan eens of twee mael hier en twintich uyren / maer selfs al een geruymen tijdt in handen van die van Algiers was geweest / ende dat sulcks by anderen in gelijcke ghelegenthept mogelijck wel soude werden ghesustineert het voorsz Schip te wesen van goeden prinse als genomen op die gene die haer Ho: Mo: om goede redenen / geordonneert hadden alomme met de wapenen te werden aengetast / gelijck oock in allen ghevalle redelijck was dat de geinteresseerden in 't voorn. Schip de Handtmaid alvooren quamen aenbieden behoorlijck bergloon voor de vrymakinge / ende verlossinge van 't selve Schip uyt handen van de Barbaren / [H] Dat echter haer Ho: Mo: alle 't selve over 't hooft siende aenstonts de versochte ordre tot restitutie van 't meergheroerde Schip gegeven hebben.

Ende en weten haer Ho: Mo: niet haer eenighe verdere klachten van consideratie over saechen sedert het jonghst-ghemaechte Tractaet voorgheballen / by ofte van weghen sijne Majestept voorghekomen te zijn dan die gheene die inde voorsz Antwoorde van sijne Majestept als boven staen vermelt / ende daer van hier onder by ordre particulierlijck sal werden ghesproocken / inder voeghen dat hooghst-ghemelte sijne Majestept hier uyt ten vollen sal konnen afnemen hoe abusijf zijn de informatien aende selve ghegheven van dat op alle de klachten uyt sijnen name van tijdt tot tijdt aen haer Ho: Mo: ghedaen nopt eenich redres soude zijn ghevolcht / dewyle even het contrarie van dien nu by specifijcque enumeratie aenghewesen is: Daer uyt dan oock met eenen sonderlinghe staet te noteren dat / naer date van 't voorsz Tractaet / 't welck alle voorgaende actien assopieert of reguleert / nopt een eenich Schip door Inghesetenen deser Landen van sijne Majestept of van des selfs Subjecten sepielijck is aenghetast / beschadicht / ghenomen of gheruineert / jae dat sulcx door de Minister van sijne Majestept selfs nopt is voorgegeven / veel min dat by haer Ho: Mo: / of d' Inghesetenen deser Vereenichde Nederlandtsche Provincien / eenighe Landen / Eylanden / Forten ofte Plaetsen van sijne Majestept geincorporeert of geoccupeert souden zijn / ghelijck alle 't selve by de Subjecten van sijne Masestept teghens desen Staet ende de goede Ingesetenen van dien is ondernomen ende metter daedt in 't werck gestelt / sonder dat daer van tot noch toe eenighe restitutie veel min reparatie ende satisfactie / of wel suffisante belofte daer toe dienende geconsequeert heeft konnen werden: Onaenghesien van deser syde niet alleen soo satisfactorijck is ghedisponeert gheworden op alle de klachten uyt den name ende van weghen sijne Majestept

stept als voozen aen haer Ho: Mo: ghedaen / maer dat noch daer en boven op de intercessien van sijne Majestept by de ozdinaris Justitie hier te Lande soodanigen ozdze ghestelt is dat aende Subjecten van sijne Majestept niet alleen goede ende onpartydighe Justitie is geadministreert / maer dat oock hare saecken selfs met postpositie vande eygen Ondersaten deser geunieerde Provincien voor alle anderen zijn geexpedieert ghewozden soo als de voorschreve hare Ho: Mo: Ambassadeur het selve nader ende specifijcquelijck sijne Majestept sal aenwijsen uyt de [I] Lysten van saecken de Subjecten van sijne Majesteyt concernerende by den Hoogen Rade ende den Hove van Hollandt sedert sijne Majesteyts gheluckighe herstellinghe ghetermineert: Jae dat het soo verre van daer is dat haer Ho: Mo: ende de Staten vande respective Provincien opt aen sijne Majestept yets souden hebben gheweygert dat recht is / datter contrarie de selve haer by alle occurenten gheevertueert hebben om aen sijne Majestept te geven ende te betoonen preuven / ende teeckenen van affectie / ende complaisance / daer over de selve sijne Majestept / naer sijne aengheboozen ghenereusheyt oock tot verscheyden malen / sijn dancklaer ghemoedt door recognoissante Brieven ende ghelycke mondelinghe officien van sijn Minister alhier heeft gelieben te betoonen.

Uyt alle 't welcke dan lichtelijck te estimeren zijnde hoe seer haer Ho: Mo: haer gegraveert ende ghesurpzenneert hebben ghevonden door de artificien vande geene die het Parlement in Engelandt hebben weten te abuseren ende door abusive berichtingen te inducceren om aen hooghst-gedachte sijne Majestept tot laste van haer Ho: M: ende de Ingesetenen deser Landen in te brenghen soo scherpe klachten ende exorbitante pretensien van veel millioenen ponden sterlinck / met demonstratie van een heerten vyer om daer op alles tot extremiteyten te pousseren: Dienvolgende oock geensints te verwonderen / noch aen haer Ho: Mo: te imputeren is / dat sy in de onsecckerheydt in de welcke hier door de continuatie vande Vzede tusschen de twee Natien scheen ghestelt te werden / eenighe extraordinaris equipagie / om in alle gevallen op haer hoede te zijn / hebben by de handt ghenomen: Insonderheydt haer ongerustheydt over de voorseyde animositept van 't Parlement door advijsen van Resolutie tot extraordinarise toerustinghe ter Zee in Engelandt / ende door voorboden van haer desseynen teghens de Conquesten van haer Ho: Mo: in Africa / die naderhandt zijn gheeschatteert / soo seer zijnde verswaert ghewozden dat soo de saecken aen haer Ho: Mo: sich voordeden redenen van voorsichtigheydt eene matighe extraordinaris equipagie van een indispensable necessiteyt konden doen achten / tot dat de saecken in termen van beter vertrouwen souden zijn ghebracht / waer toe haer Ho: Mo: ghelijck voozen gheseydt is door 't inhouden van hare Vloote door 't afdancken van soo een notabel ghetal Oorlogh-Schepen / ende door al het gheene van haer verder dependeerde / geerne aenleydinghe gegeven hebben.

Ende voor soo veel haer Ho: Mo: inde voor-geroerde Antwoorde van sijne Majestept wyders bevinden eene positive ende asserttive verklaringhe dat uyt van deser syde eenighe klachte over onordentelijcke actien / of onrechtvaerdighe Proceduren van sijne Subjecten aen de selve soude wesen toeghekomen of soude daer op oock aenstonts sonder eenighe formalitepten of omwegen het vereyschte redzes naer behoozen wesen ghevolcht / soo konnen haer Ho: Mo: niet voorby

 gaen

gaen alhier eenighe notable exempelen een te voeren waer inne de selve tot haer leetwesen door desen Staet ende door de goede Ingesetenen van dien / het verepschte redres / ende de versochte satisfactie niet hebben konnen erlangen.

Zijnde inden eersten sulcx dat aen sijne Majesteyt soo door serieuse Brieven als door de Ministers van desen Staet ernstelijck ende iterativelijck gheduleert is gheworden over ende ter saecke dat Capiteyn Holmes met sijne bijhebbende macht onder de banniere van sijne Majesteyt desen Staet ende de gheoctroyeerde West Indische Compagnie inde selve vpandtlijck afghenomen heeft het Eylandt Boabissa / ende 't Fort Sint Andries ghelegen op de Riviere de Gambia sooder dat daer op eenighe restitutie / veel min redres ende reparatie heeft konnen gheconsequeert worden: Boven ende behalven de voordere vpandtlijcke proceduren by den selven Capiteyn Holmes onlanghs in de voorschreve Gewesten weder op nieuwes gheplecht daer van hier naer breeder sal werden gesproocken.

Ten anderen dat haer Ho: Mo: aen sijne Majesteyt insgheljcks mede door Brieven ende andersins serieuslijck gheduleert hebben over ende ter saecke dat sijne Subjecten in Nieuw-Nederlandt die van desen Staet / onaengesien seeckere provisionele Limit-scheydinge tusschen heelijnden gemaecke / ende met openbare verbreekinge daude selve / uyt hare possessien seytelijck hebben verdreven / ende de Colonters van desen Staet een meecklijcke Landistreecke met verscheyden Plaetsen afghenomen / sonder dat daer op opt eenighe minste antwoorde / veel min het gherequireerde redres heeft konnen geobtineert werden.

Ten derden dat seeckere Schip Graef Ernno genoemt / toebehoorende de geoctropeerde West-Indische Compagnie deser Landen inde Haven van Plymouth ingekomen zynde / aldaer op de instantien vande Minister van Denemarcken doenmaels in Engelandt residerende aengehouden is: Ende of wel den Koningh van Denemarcken naer dat sulcx aen sijne Majesteyt behoorlijck is gerepresenteert gheweest / de voorschreve actie van des selfs Resident heeft gedisadvoueert / ende soo veel in hem was geordonneert dat 't voorschreve Schip sonder eenighe verdere moeynisse soude werden gheduniteert / dat echter / onaengesien alle mogheljcke debvoiren daer toe by den hooghst-ghedachten Koningh van Groot Brittannien ende voorts alomme daer 't behoort / van weghen desen Staet aengewendt / selfs de relaxatie van 't voornoemde Schip nopt heeft konnen geobtineert worden.

Ten vierden dat op de instantien van de Agenten van Waltha de Koopvaerdy-Schepen deser Landen die op de Rivieren van Londen reys-vaerdigh laghen / aldaer eenigen tijdt in arrest ende beslach ghehouden geweest sijnde al hoe wel met de palpabeiste onrecht vaerdigheyt van de Wereldt (soo als by sijne Majesteyt selfs / soo haest de selve daer van te rechte geinformeert is geweest / naer sijn aengeboren rechtvaerdigheyt / mede is verstaen) echter nopt eenige vergoedinghe van de notable schade daer door gheleden / aen de Interesseerden is gedaen.

Ten vijfden dat seecker Oorlogh-Schip van desen Staet ghecommandeert by Capiteyn Block tot 's Gravesande door de Officieren van 't Costumhuys aldaer in arreste is genomen / het Schip sonderlinge mishandelt / ende den Capiteyn selfs in de ordinaris Gevanckenisse ghewoorpen op 't fondament dat Capiteyn

Bancker

Bancker ressorterende onder 't Collegie ter Admiraliteyt in Zeelandt ghenomen hadde seckeren Engelsche Chaloupe toebehoorende die van de Douane van Rye / ende sulcks by wanniere van retorsie / sonder daer nochtans van de syde van Engelandt aen haer Ho: Mo: eenige de minste kennisse was gegeven van 't nemen der voorsz Chaloupe / veel min daer over restitutie ende reparatie versocht / veere van daer dat die soude wesen ghewegert / alle 't welcke noodtsyck hadde moeten voorgaen eer ende bevoorens soodanige Procedueren van retorsie op een van haer Ho: Mo: eygen Oorlogh-Scheepen / ende soicx op den Staet selfs niet eenige schyn van reden konden werden in 't werck gestelt: Ende oft niet de voorschreve Engelsche Chaloupe / die by de voornoemde Capiteyn Bancker voor een Portugeysch Commissie-Baerde aengetast ende ongebracht was / aenstonts naer gedane examinatie van hare acten ende beschepen / niet alleen wederom is ontslagen ende ende in hare vryheydt herstelt / maer oock noch daer en-boven aen de geinteresseerden met betalinge van een goede somme gelts bergoedinge gedaen van de schade die sy pretendeerden door 't voorsz gecommitteerden wrongs te hebben geleden: Dat echter den Staet noyt eenige reparatie ofte bergoedinghe heeft kunnen obtineren van 't ongelyck ende de schade door de voorsz Procedeuren van de Subjecten ende Officieren van syne Majesteyt in 't reguard van 't voorsz Oorlogh Schyp ende aen de Persoon van de voornoemde Capiteyn Block gheleden ende gesupponeert.

Dat voorden dien noch veele andere schaden ende ongemacken de goede Ingesetenen deser Vereenighde Nederlandtsche Provintien door de Subjecten van syne Majesteyt seeker des selfs geluchige herstellinge toegebracht syn waer van noyt eenigh redres of reparatie geconsequeert heeft konnen werden / die het te langh soude syn ende vermoedigh geacht heeft alhier te enumereren / behalven dat noch een seer groot getal van Schepen met haer ingeladen goederen door de Onderdanen van syne Majesteyt of onder pretext van Portugeesche Commissie-baerders ghenomen / in de Haven van syne Majesteyt opgebracht ende alaer gedistrahceert of gedissipeert syn / sonder dat de Eygenaers van de selve daer van de versochte restitutie / veel min de vereyschte reparatie van de schaden daer door gheleden / in 't geheel ofte ten deele hebben konnen obtineren.

Alle welcke laetst genoemde saecken alhier niet gheenumereert of aengeroert zyn met die meyninge om daer over als noch van syne Majesteyt eenighe remedien tot redres ende satisfactie te versoecken / maer alleenlyck om daer door aen de selve syne Majesteyt specifiqelyck aen te wyssen dat desen Staet ende de goede Ingesetenen van dien al veele ende seer considerable verongelyckinghen ende schaden van de Subjecten van syne Majesteyt niet gheduldt verdraghen / ende gheleden hebben sonder daer over opt of opt eenige reparatie ofte bergoedinghe te hebben ontfangen: Waer van nochtans haer Ho: Mog: een goet gedeelte aen de vrede ende vrundtschap tusschen beyde de Natien wel absoluelyck hebben willen op-offeren / sonder dat sy ghemeynt zyn opt daer over verder by eenighe wegen / redres ende reparatie te versoecken en de teberuolgen: Sullende in 't reguard van de andereen / insonderheyt ten aensien van die geene waer inne voornamentlyck verseert het interest van particulieren als dienthalven niet absolutelyck konnende disponeren / haer ghedragen naer het Voorschrift van 't vijftiende Artijckel

tijckel van 't voorsz Tractaet / sonder daer over sijne Majestepit selfs directelijck verder moeyelijck te vallen.

Maer wat belangt het jongst gepasseerde op de Kuste van Africa/dat namentlijck aldaer noch onlanghs door de Subjecten van sijne Majestepit vpandtlijck erwijse sijn gheoccupeert de Forten op Capo Verde ende 't Fort Cacozary op de Kuste van Guinea / beyde desen Staet / ende de gemelte West-Indische Compagnie/ onder de authoritepit van haer Ho. Mo. toebehorende / oock ghenomen of geruineert de Schepen genaempt Neptunus / de Bijl / de Visch horff / Walcheren / ende de Crocodil / ende meer andere diergelijcke actien gepleegt sonder dat haer Ho. Mo. tot noch toe van sijne Majestepit eene positive ende seeckere belofte tot restitutie / veel min tot reparatie van alle 't selve hebben konnen trecken dien aengaende als wesende van gantsch andere nature / ende oock sijnde de particuliere materie van 't volgende derde poinct / sullen haer Ho: Mo: de vrijmoedicheyt nemen om sijne Majestepit nochmaels te ghemoet te voeren dat de selve egene gerustheyt ter Wereldt konnen vinden in de generalitepit van voorden bij de vorsz Koninglijcke antwoorde dienthalven voorgestelt / nademael in cas subject bij de Onderdanen van sijne Majestepit ghepleegt is eene directe hostilitepit / ja niet minder als een openbaren Oorlogh in seker gewest van de Wereldt aengenomen tegens den Staet deser Landen / door 't beschieten / forceren / ende vpandtlijck innemen van Forten ende Sterckten op het vaste Landt / door toedoen van eene formele Vloote ten Oorlog uytgerust/ ende versien met Krijgs-knechten ende andere behoeften om te Lande ende te Water hostilitepit te plegen / mitsgaders eene onverantwoordelijcke feytelijckheyt teghens de Onderdanen ende Ingesetenen van desen Staet / door 't nemen van hare Schepen ende 't roven van hare goederen soo te water als te lande / niet anders als in openbare Oorlogen gewoon is te geschieden / met verbolginge van de selve vpandtschap van het eene quartier op de Kust van Africa tot het ander ; alle sijnde saken / die noch met eenigen schijn van reden gejustificeert / noch oock eenichsints geignoreert of ontkent konnen worden : Weshalven haer Ho: Mo: van de Justitie ende rechtveerdicheydt van sijne Majestepit daer op niet anders konnen verwachten / dan voor eerst ende voor al eene vaste ende seeckere belofte van de voorsz genomen Forten / Schepen/ ende goederen te sullen doen restitueren / mitsgaders oock door de handtdadighen te sullen doen repareren de schaden bij desen Staet ende de goede Ingesetenen van dien daer door geleden / soo als naer aller Volckeren recht/ ende in gevolge van het jongst gemaeckte Tractaet behoort te geschieden / ende dat verbolgens oock t' sijner tijdt de effective restitutie ende voldoeninge daer op sal komen te volgen: Hoedanighe positive verklaringe ende absolute verseheringhe haer Ho: Mo: oordelen met des te meerder fondament in desen van sijne Majestepit te mogen versoecken/ om dat in den vorsz Jare 1661. naer het arrivement van de tydinge dat den selven Capitepn Holmes de voor-geroerde feytelijckheyden op de Kusten van Africa gepleecht hadde / daer van rechtvaerdige [K] klachte aen sijne Majesteyt toegebracht zynde, ende de selve sijne Majesteyt daer op mede ghelijcke of advantagieuser verklaringe als jegenwoordigh ghedaen hebbende, jae selfs by schriftelijcke Memorie vanden voorgemeltet Heere Downing in date den $\frac{8}{18}$ Augusti des selven jaers 1661. in den name van sijne Majestepit verseheringe gegeven wesende dat

bij

by soo verre bevonden mochte werden dat den voorn. Holmes of yemant van sijn byhebbende Volck/ met woorden of werken d' Ingesetenen deser Landen hadde beledicht/ oft haer in hunne Crafijche eenich emporsteiment toegebracht/ de selve op haer wederkompste daer over by sijne Majestept naer behoren souden werden gestraft / de opgemelte verklaringe echter soo veel niet en heeft gheopereert / dat Haer Ho: Mo: naderhandt de simple restitutie van 't voorn. Fort Sint Andries/ ende andere afgenomen plaetsen/ veel min de verepschte reparatie ende exemplaire straffe hebben konnen consequeren; niet jegenstaende den meergenoemden Capiteyn Holmes naer 't perpetreren van 't voorsz feyt in Engelandt gearriveert zynde/ voor alle excuse/ [L.] niet anders heeft weten te allegeren, dan dat die van't voorn. Fort naer de Koningl. Vlagge souden geschoten hebben; 't welck als al waer mochte zijn/ notoirlijck sonde wesen conform de practijcque by alle Natien geobserveert ende in 't werck ghestelt worden ontrent Schepen die sonder strijcken / en' betoonen vande ghewoonlijcke civiliteyten hare Casteelen of Forten trachten te passeren: Behalven dat hare Ho: Mo: nu ter contrarie op de ernstige doleantien ende klare informatien door haren Ambassadeur aenden hoochst gemelten Koning gegeven/ niet alleenlijck soodanige verwachte toeseggingе by provisie noch niet hebben bekomen/ maer dat de selve in plaetse van dien vernemen / dat sedert noch meerdere macht uyt Engelandt naer de voorsz gewesten afgesonden is/ ende oock van tijdt tot tijdt noch afghesonden wordt / die haer Ho: Mo: met reden beducht zyn/ dat aen desen Staet / ende de goede Ingesetenen van dien noch wel meerder ende swaerder onghemachen sonde moghen trachten toe te brenghen: Ende des te meer/ alsoo volgens de rapporten aen haer Ho: Mo: gedaen door oculaire getuygen vande voorsz gepleegde hostiliteyten / de Plegers van de selve haer hebben laten verluyden tot voldoeringe van haer dessyn gestercht of gebolgt te sullen werden van soodanich ghetal van Schepen als al in Augusto lestleden uyt Engelandt naer de Kuste van Africa sijn vertrocken/ sonder dat haer Ho: Mo: ook selfs daer tegens tot noch toe/ niet tegenstaende de iterative versoecken en remonstrantien by haren Ambassadeur aen sijne Maj. stept ghedaen/ eenige de minste gerustheyt ofte versekeringe is ghegeven/ ende dienvolgende oock van de zyde van Engelandt tot noch toe in dien deele niets gecontribueert van 't gene in soodanige ghelegentheyt van sijne Majestept tot verhoedinge ende voorkominge van alle verdere feytelijckheyt ende hostiliteyt met reden werdt verwacht ende te gemoet gesien.

Op 't voorsz vierde poinct / dat haer Ho: Mo: in ghevolge van hare voorsighe Resolutie in date den achtienden der voorlede Maendt ghefondeert op 't bericht vande Bewinthebberen der ghemelte geoctroyeerde West-Indische Compagnie / raeckende ' t geene in 't reguardt van 't voorn. Fort Cormantijn sonde mogen zijn ghepasseert / daer van al voor heeneu Copie aen sijne Majestepe ter handen ghestelt is / nochmaels oprechtelijck ende sinceerlijck verklaren moeten / gelijck de selve oprechtelijck ende sinceerlijck verklaren by desen geensins te konnen gheloven dat de Nederlandtsche Natie haer tot soodanigen actie sonde hebben uytgelaten / te meer naer dien sedert de tijdt dat sulcks sonde wesen voorgevallen / soo in Engelandt als hier te Lande uyt die Gewesten verscheyden Schepen zijn ghearriveert / sonder dat yemandt met de selve overgekomen daer van in 't alderminste yets heeft vernomen / doch by soo verre den hooghst-gemelten Koningh dien-aengaende eenighe andere preuven in handen sonde moghen hebben (dewijle

tot noch toe door sijne Majestept ofte des selfs Minister alhier ten selven eynde egeene zijn overgeleverd) soo sullen haer Ho: Mo: de selve seer geerne ontfangen: Ende ingevalle haer t'eenigen tyde tegens alle verwachtinge mochte blijcken het voorsz gheposeerde van sijne Matestept de waerheyt conform te wesen / dat haer Ho: Mo: in sulcken cas sullen betoonen niet te willen ghedooghen ofte met goede oogheu aensien / dat de Ingesetenen deser Landen de Subjecten van sijne Majestept souden verongelijcken / maer ter contrarie sijne Majestept daer over te sullen doen gheven beyoorghche satisfactie / als zijnde t'eenemaal gemeynt ende gheresolveert / met de selve te onderhouden / ende meer ende meer te cultiveren alle goede oprechte Vrundt-naebuyrschap ende vertrouwde correspondentie / in conformité van 't jonghste Tractaet met sijne Majestept gemaeckt ende gheslooten.

Op 't voorz vijfde poinct / daer haer Ho: Mo: conform den inhoude van eene andere Resolutie mede vanden achtienden der voorlede maent / aan den meerhooghst-gemelten Koningh perwes in handen soude mogheu hebben / tot bewijs van 't geene den Capitein Bartwijck ende sijn onderhebbende Schijp voor twee Nederlandtsche Scheepen op de Kuste van Guinea soude zijn bejegent / 't selve mede gaerne sullen ontfanghen / op dat men de waerheydt van dien te beter mogeu naespeuren / ende elckanderen daer op bejegenen soo als naer reden ende billicktheydt bevonden sal worden te behooren.

Op 't voorsz seste poinct concernerende de Gereformeerde Kercken inde Vallepen van Piedmondt / hebben haer Ho: Mo: gaerne vernomen dat het sijne Majestept beliefft heeft dies-aengaende met hare goede meyninghe ende intentie ten besten vande Arme Religions-verwanten in die quartieren te correspondeeren / ende den Koningh van Vranckrijck voor sijnen Ambassadeur aldaer te laten versoecken / ghelijck door den Ambassadeur Boreel van weghen desen Staet alberepts is geschiet / dat hy sijne mediatie daer toe wille contribueren / verhoopende haer Ho: Mo: ende verwachtende dat den selven Koningh sulcks niet alleen en sal aenneemen te doen / maer dat oock daer op de gedesidereerde effecten en spoedighsten tot vertroostinghe vande voorsz Arme ende gepersecuteerde Menschen volgen sullen.

Op 't sevende ende laetste poinct is het haer Ho: Mo: sonderlingh aengenaem gheweest te verstaen dat sijne Majestept met compassie was bewooghen over de Steden ende Plaetsen / die het Godt de Heere Almachtigh beliefft heeft in dese Vereenigde Nederlanden door de Pestilentiale sieckte te besoecken / verhoopende dat het sijne Goddelijcke Majestepts goedertierent ghelieftе wesen sal de beginselen van sijne genade sedert eenighe weecken herwaerts in 't verminderen vande voorsz sieckte binnen dese Landen betoont / voortaen te continueren ende te vermeerderen / op dat daer door de onderlinge Navigatie / Commercie / ende correspondentie niet alleen voortaen soo als voor desen bupten bekommeringhe mogheu sijn vrpen ende onverhinderden loop hebben / maer oock meer ende meer gheculti-veert ende voortgeplant werden.

Ende sullen haer Ho: Mo: middellerwijlen van sijne Majestepts gewoneljcke equitept ende goedertierenheyt te ghemoet sien / dat de selve / volgens 't versoeck daer toe by haer Ho: Mo: al voor desen gedaen / het generael verbodt van Commercie / voor den tijdt van drie maenden / met alle Scheepen / goederen ende Coopmanschappen / uyt dese Geunieerde Provincien in sijne Rijcken ghedaen

emanee-

emaneren / als strijdigh tegens alle goede vrundtschap ende correspondentie / uitsgaders oock tegens alle voorgaende ghebruyck sal reboceren ende intrecken / ten minsten soo verre dat d' Ingesetenen deser Landen met hare Schepen ende goederen / die door behoorlijcke Attestatien van hare Overheden ende Magistraten sullen konnen bewijsen te komen van Plaetsen die met geene Pestilentiale sieckte besmet zijn / in Engelandt als voor desen / sonder eenighe verhinderinghe / ende alle de andere onder beneficie vande ordinaris quarantaine / geadmitteert mogen werden.

Ende nademael hooghste-gemelte syne Majesteyt soo uyt 't gene hier boven in 't lange ende breede staet geproduceert / als uyt de successive Resolutien / Antwoorden / ende verklaringen aen sijne Minister alhier / van tijdt tot tijdt in ghescriffte handen ghestelt / haerblijckelijck sal konnen bespeuren dat haer Ho: Mog: van hare sijde alles contribueren ende vyverzengen wat tot continuatie ende versterckinghe van de vrundtschap ende alliantie tusschen sijne Majesteyt ende deser Staet van haer eenighsins soude konnen werden ghedefideereert / soo willen haer Ho: Mo: oock betrouwen dat sijne Majesteyt daer uyt naer waerheydt een vast besluyt sal maecken dat haer Ho: Mo: innerlijke genegentheyt daer toe gantsernstigh is strecken de dat de vrede ende goede intelligentie tusschen beyde de Natien altijdts macht continueren / ende meer ende meer toenemen; soo als haer Ho: Mo: in oprechten gemoedt midts desen betuygen niet anders te oordeelen of te begrijpen van alle interessen van Staet ende van Religie haer daer toe konnen ende behooren te noodigen ende te permoveren: Ghelijck haer Ho: Mo: oock de selve ghenegentheyt in sijne Majesteyt met sonderlinge vreuchde bespeurt hebben / soo uyt de moderate antwoorde die 't sijne Majesteyt beliefft heeft in Mey lestleden te geven op de onnaebuyrlijcke klachte van sijn Parlement / als uyt de geretireerde verklaringe by sijne Majesteyt gedaen in de voorgeroerde Antwoorde aen den Ambassadeur van desen Staet in Augusto lestleden behandight: Weshalven haer Ho: Mo: dan oock / als een effect van de selve ghenegentheydt van sijne Majesteyt versoecken ende verwachten / dat het des selfs goede gelieffte moghe wesen op de wel-gegronde doleancien van deser syde ghedaen / ende hier boven breeder geexpressiert over saecken sedert het jonghst-gemaeckte Tractaet / ende wel voornamentlijck in desen loopenden Jare voor-gevallen / van sijne syde mede te geven gelijck contentement / ende altsulcke satisfactie als haer Ho: Mo: van hare syde op alle doleancien by ofte van wegen sijne Majesteyt aen haer Ho: Mo: over ghelijcken voorgebracht / in manniere voorsz ghegeven hebben: ten eynde in dier voegen / ende door een prompt adjustement met sijne Majesteyts Minister alhier daer op te volgen / alle ontsteltenisse ende wantrouwe tusse gemoederen van weder zijdts Ingesetenen ende Onderdanen gedissipeert / ende in plaetse van dien de gerequireerde liefde ende confidentie naer behooren herstelt zijnde / de Vrede ende Alliantie tusschen de selve opgerecht ende bevestight daer door gestabilieert ende indissolubel gemaeckt moge werden: Daer toe haer Ho: Mo: uyt grondt des herten belooven het hare in reden ende billickheydt naer uytterste vermogen te sullen contribueren.

Aldus gedaen ende gepresteert ter Vergaderinge vande hooghst-gemelte Heeren Staten Generael in 's Gravenhage de 9. Octobra des Jaers 1604. Was ghenarapheert / H. Cockinga, *vt.* Onder stondt ter Ordonnantie vande selve. Gecteckent / N. Ruysch.

Schrifte

Schriftelijcke Antwoorde by den Koningh van Groot Brittannien ghegheven op verscheyden Poincten aen Syne Majesteyt voorgedragen door den Heer Ambassadeur van Goch.

[A] DEn Ambassadeur vande Geunieerde Provincien hebbende soo particulierlijck opgestelt de Antwoorden die hy van ons in verscheyden syne Audientien op syne particuliere begeerte heeft bekomen, met de welcke al schoon ons dunckt dat hy wel mochte acquiesceren, nochtans, sedert hem goet ghedacht heeft by syne Memorie te versoecken eene Antwoort in gheschrifte, zyn wy seer wel ghenegen omme hem hier inne te voldoen, op dat de Staten Generael moghen sien de sinceriteyt van onse proceduyren ontrent de selve.

Concernerende de preparatien ende provisien van Schepen van Oorloghe, is het notoirlijck bekent, dat wy inden beginne van dit Yaer hebben ordre ghegeven tot het versien van een minder guarde van Schepen voor de Somer als in eenigh Yaer voor dat sayson sedert onse gheluckighe herstellinge: Vertrouwende ons selven te wesen in soo goeden verstant met alle onse Nabuyren, dat wy ons van dese last wel mochten ontladen. Wanneer ons Parlement op 't geschrey vande gantsche Natie met eenighen ernst ons presseerde te nemen een extraordinaire wech, omme aen ons Volck te doen repareren de menighvuldige ende daghelijckxe injurien die sy lyden vande Onderdanen der Geunieerde Provincien door de depredatien ter Zee soo wel in andere Plaetsen als inde Oost-Indien, in het welcke eenighe omstandigheden waren van die presumptie, in het verklaren van hare Dominien, ende besitten der Commercie teghens 't recht der Volckeren, gelijck alle Princen alsoo wel als ons daer aen gheleghen is, hebben wy ons Parlement niet anders geantwoort, dan dat wy niet en twijffelden of onse goede Geallieerden de Staten vande Geunieerde Provincien de welcke inder waerheyt de geledene injurien met geen redenen (dacht ons) konden werden geimputeert, souden Justitie hebben gedaen doen: Welcken volgende hebben wy ghewildt onsen Minister aldaer residerende, t' ordonneren omme de selve te representeren, ende daer over te klagen, voor welcke temperantie ende moderatie, als wanneer misschien een andere resolutie considererende de nature vande provocatie volgens 't versoeck van ons Parlement aengenamer soude zyn gheweest) verwachteden wy den danck van onse goede Nabuyren, wanneer sy ter contrarie van dese by ons gheghevene Antwoort soo haest geen advijs ontfangen hebben, of in een seer extraordinaris manier ordre ghegeven hebben, tot de tegenwoordige uyt-rustinghe van een seer groot getal van Oorlogh-schepen, sonder eenighe andere visible oorsaeck, dan om de Werelt manifest te maecken, hoe weynigh sy ons, en ons Parlement betrouwen, op alle 't welcke ghelijck wy geacht souden zyn geworden seer weynigh reguard te hebben ghehadt, op onsen eer ende interest, indien wy niet en hadden geprepareert een considerable Vloot tot onser defensie, (den last ende kosten vande welcke wy seer geerne hadden willen voorkomen) de welcke altemael zynde gereet, soo schijnt het een seer vreemde propositie te zyn, dat de

selve

selve als noch inde Havenen soude werden gehouden, ende het sal aen hare actien of comportementen blijcken dat hare Instructien niet en luyden om onse Nabuyren ende Vrunden eenige injurie aen te doen, maer om ons selven, onse Dominien, ende onse Onderdanen te defenderen tegens de injurien die van onse Vyanden souden mogen aengedaen worden, noch en konnen wy inder waerheyt niet ghelooven, ofte ons selven imagineren, dat de Geunieerde Provincien (van de welcke wy wel hebben verdient, ende met de welcke wy zyn bereydt omme te onderhouden een vaste Vrundtschap, waer toe veele andere consideratien behalven die groote vande Protestantsche Religie, ons beyde behoorden te disponeren) ons op ons redelijck versoeck Justitie te doen, sullen weygeren, ofte dat sy de Vrede van haer Landt altijdts willen opofferen aen het support vande mishandelinge van particuliere Persoonen ofte van eene particuliere Compagnie, die wy door experientie bevinden meer te considereren haer eygen profijt ende interest, dan de eere ende behoudenisse van het Gouvernement waer onder sy leven, het welcke de Staten Generael wel willen overwegen ende considereren.

Gelijck als wy met groote openhertigheyt ende tot een eeuwighduyrende uytdruckinge van onse affectie ende liefde hebben geslooten het laetste Tractaet met de Geunieerde Provincien, waer door veele seer memorable discourtosien ende injurien aen ons selven, ons Volck, ende particulierlijck dat van Amboina waren ghestelt in vergetegenheyt; Soo hebben wy oock aen onse zyde seer exactelijck yeder Articul geobserveert, ende en zyn van eenighe particuliere saecken, waer door de Onderdanen vande Geunieerde Provincien gegraveert waren, noyt soo haest geadverteert gheweest, ofte wy hebben ordre ghegeven, om de selve te redresseren, op de spoedighste wech sonder de selve te brenghen tot die formaliteyten, welcke inde Hoven van Justitie zijn ghebruyckelijck. Maer daer tegen moeten wy met bedroeftheyt segghen, dat op alle de klachten door onsen Minister inden Hage ghedaen, waer in het belangh vande saecke seer notoir ende overtuygent, ende de rechtmatigheyt seer klaer blijckelijck is gheweest, noyt eenigh redres en is ghedaen, ende in alles soodanighe dilayen ghebruyckt, dat het, ghelijck oock 't belangh vande saecke, ende by ghevolghe van dien, is een openbaren refuys van Justitie, het welcke ons daghelijcx van onse Onderdanen groote klachten is toebrenghende, wes alles niet tegenstaende wy tot op desen dagh noyt eenige Brieven van Repressalien op d'Onderdanen vande Geunieerde Provincien hebben verleent.

Raeckende Capiteyn Holmes hebben wy den Ambassadeur met groote sinceriteyt verseeckert, dat hy geene Commissie en heeft ghehadt omme Cabo Verde, ofte eenighe andere Plaetse, den Nederlanders aenghehoorende in te nemen, ofte eenighe acte van hostiliteyt te pleghen, aen yemant vande Onderdanen der Geunieerde Provincien, *die niet en was, als om onse Onderdanen ende hare handelinghe in die quartieren te defenderen*, en konnen wy niet anders verwachten, dan dat dese onse sincere Declaratie meerder geloof by onse Geallieerden sal gevonden hebben als eenige informatien ende examineren van Boots-ghesellen ende Zee-luyden die selden weten wat sy informeren: Wy verwachten dagelijcx het arrivement vanden voornoemden Capiteyn Holmes alhier, als wanneer wy op behoorlijcke ondersoeckinge in al 't gene hy heeft gedaen, sullen determineren wat

 recht

recht is. De Schepen jegenwoordigh gedesigneert naer die quartieren zijn Schepen van Koopmanschap, ende hebben noch macht noch wil, omme de Onderdanen vande Geunieerde Provincien te beschadigen: Maer wy zijn van herten bedroeft, dat wy verstaen, niet uyt gemeene geruchten ofte losse discourssen van hooren segghen, maer uyt de pregnante evidentie, ende volle informatie van onsen Gouverneur van ons Fort Cormantine, dat ontrent in 't laetste van Januarii lestleden, *de Commandeurs op de Schepen, toebehoorende de Nederlandtsche West-Indische Compagnie, naer menichvuldighe aenvallen op onse Koopvaedve-schepen in die Zeen, ende ghedaene restrinctie ende verbodt, dat de selve souden moghen handelen*, den Koningh van Fautine geinciteert ende ghehuyrt hebben ghehadt, omme op dat ons Casteel van Cormantine aen te vallen, 't selve in te nemen, en haer in handen te stellen voor de waerde van sestigh bendijs, waer van by de voornoemde Nederlandtsche Commandeurs d'een helft gereet betaelt is, insgelijcks onder dese conditie, dat de voornoemde Ingeboornen voor haer selven souden genieten den beuyt, van dat ons voorsz: Casteel, om in gevolge van welck infaim Contract 't selve des te beter te konnen uytvoeren, hebben de Nederlandsche Commandeurs den voorsz: Koningh van Fautine voorsien met een goede quantiteyt Musquetten, Buspoeder ende gereetschap, waer van onsen Commandeur (Gode zy gelooft) kennisse becomen hebbende, heeft de selve verrast, het welcke misschien een van dese hostile actien is, waer van in dese Memorie mentie wert gemaeckt, buyten 't welcke wy van eenige andere geen kennisse zijn hebbende.

Twee Oorlogh-schepen toebehoorende de Nederladtsche Compagnie comende vande Mina tot Cabo Corso, om ter gesetter tijdt dese entreprinse te attenteren, quam aldaer den Koningh van Fautine op den vijfden dach van Februarii lestleden met 500 Man, in hoope van ons Casteel te sullen vermeesteren, maer vindende sich selven ontdeckt ende gedwongen met eenigh verlies te retireren, advanceerde hy wederom den volgenden dach met een Corpus van 3000 Man, ende continueerde een scherp gevecht met onse Soldaten voor den tijdt van vier uyren, naer 't welcke hy met groot verlies wiert afgeslagen, ende heeft sedert met schaemte ende leetwesen de breucke van sijne trouwe t' ons-waerts bekent, ende de motiven ende 't Contract voorschreve verclaert: De Nederlandtsche Schepen jagende ten selven tijde een kleyn Schip toebehoorende onse Koopluyden onder commando van Capiteyn Borthwick, in onse Haven van Inashange anckerden by het selve, beletteden alle de Canoas aen sijn boort te comen, ende ontnamen hem sijn boot met vijf Man, die sy niet en wilden los laten, voor dat sy bevonden dat haer andere entreprinse was mislluckt.

Wy en connen in geenen deelen twijffelen of de Staten der Geunieerde Provincien sullen hare detestatie over dit trovwloose dessein openbaren, ende exemplaire Justitie doen doen aende Persoonen die daer aen schuldigh zyn, het welcke wy verwachten ende versoecken, dat in plaetse van Schepen van Oorloge af te senden, tot justificatie van dese onverantwoordelijcke ende schandaleuse Proceduren, het welck tot een quaet eynde soude ghedyen, ende soude metter tijdt oorsaeck zijn van een Oorlogh tusschen beyde de Natien, (het welcke wy trachten voor te comen) hare wijsheyt sal begrypen, ende der selver West-Indische Compagnie vermanen dat sy haer naer desen voor alsulcke outrasien willen

en wachten, ende dat sy onder den mantel van Coopluyden niet en presumeren te lusurperen, de prerogativen van Princen, ende aen sich te trecken alsulcke Dominien, die sy gelijck als offe inder daedt in possessie daer van waren, haer niet en souden onderstaen de Negotie ende Commercie met hare Naebuyren te beletten, ten zy sy contrarie hare presumptie alle Christen Princen daer toe mosten opmaecken.

Coucernerende de Gereformeerde Kercken inde Valleyen van Piedmont, tegens de welcke wy sedert onse gheluckige herstellinghe, met eene contributie onse compassie ende chariteyt hebben geexpresseert, ghelijck als wy oock altijdts sullen bereydt wesen den geaffligeerden Staet van eenighe Protestantsche Kercken naer ons vermogen te soulageren ende te beschermen, ten vollen niet geinformeert zijnde van hare conditie ofte den gront van hare laetste lyden, en weten wy niets meer te doen, dan den Aller-Christelijcken Koningh te versoecken dat hy syne mediatie daer toe wille contribueren: Het welcke wy niet en twijffelen, of sal 't selve op 't versoeck van onsen Ambassadeur in onsen name, ende in gevolge van onse ordre komen te doen.

Wy zyn ten hooghsten bedroeft over die Plaetsen de welcke inde Dominien vande Geunieerde Provincien voor jegenwoordigh door de plage zyn geinfecteert, ende zyn Godt hertelijck biddende, hy woude dese syne besoeckinghe spoedelijck van haer afwenden, voor een groot gedeelte ondertusschen met de selve lydende, door de suspensie van Trafficque ende Commercie die soo merckelijck is voor 't gemeene beste van beyde de Natien. Doch men soude van ons niet konnen verwachten, ofte begeeren, dat wy negligent souden wesen ofte declineren de voor-sorge van ons Volck, die men de selve schuldigh is, met het aenwenden van alle moghelijcke middelen, omme de selve van die contagie te preserveren, het welcke niet en kan werden ghedaen, sonder soodanighe restrinctien als die voor jeghenwoordigh zyn, tot groot verlies ende schaden voor beyde de Natien, van het welcke wy hoopen dat Godes goetheyt in korten een eynde sal maecken, door de volkomen herstellinge van correspondentie, gelijck de selve is geweest, ende door het verleenen van een volkomen ghesontheyt, soo wel in die Plaetsen die nu zijn ontsteecken, als die in van hare Nabuyren de welcke niet dan als in eenen graet met de selve zyn lydende, schoon datse onder de selve calamiteyt niet en resideren.

Hebbende nu voldaen 't versoeck vanden Ambassadeur met 't gheven van dese particuliere Antwoort in geschrifte op syne Memorie, ende op al 't geen hy ons heeft voorgestelt, en twijffelen wy niet, of hy sal de selve getrouwelijck oversenden aen onse goede Vrunden ende Geallieerden, de Geunieerde Provincien, ende wy versoecken hem Ambassadeur voornoemt haer te willen verseeckeren, dat wy soo vastelijck sijn geresolveert te maintineren een vaste liefde ende vrundtschap met de selve, dat geen Oorlogh met de hulpe van Godt tusschen one kan uyberstten, ten zy de selve afwijcken van alle reguln van Iustitie, ende datse gedoogen dat hare Onderdanen involveren in eenen Oorlogh tot styvingh vau het ongelyck, dat sy teghens alle recht hare Nabuyren aendoen. waer toe wy vertrouwen dat sy haer noyt en sullen laten induceren, maer dat hare wijsheydt soodanich ongeval (waer van niemandt het eynde kan voorsien) sal verhoeden.

Geteeckent,
CHARLES R.

Door syn Majesteyts bevel
geteeckent,
Will: Morice.

Missive van de Ho. Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, aen den Konick van Groot Britannien, geschreven den 24. Iulii 1664. rakende het houden van wederzydts Vlooten aen de wall.

SIRE,

[B] WY willen niet twijffelen of uwe Majesteyt sal uyt rapport van den Heere Downingh des selfs Minister onlanghs van hier derwaerts verreyst ten vollen vernomen hebben onse sincere ende ernstige intenri tot onderhoudinge van alle goede Vrundtschap ende intelligentie met Uwe Majesteyt, mitsgaders tot exacte observantie van de Alliantie jonghst met de selve opgerecht; wy hebben uyt de ghemelde Heere Downing voor des selfs vertreck van hier in de jonghste conferentie by hem met Ghedeputeerden uyt den onsen ghehouden, oock gaerne verstaen de verseckeringhe by hem uyt den name ende van weghen uwe Majestey aen ons ghegeven van dat sonder eenigen grondt waren de loopende geruchten alhier gehoort enda gedebiteert wordende als of Uwe Majesteyt gesint ende gheresolveert soude wesen yets feytelijcks by surprise teghens desen Staet, ofte de Ingesetenen van dien te ondernemen, 't zy op ofte jegens de Koopvaerdy-schepen, die als doen uyt de Levante door 'tKanael binnen dese Landen verwacht wierden, 't zy op ofte jegens de Retour schepen van onse Gheoctroyeerde Oost-Indische Compagnie, die ontrent desen tijdt uyt die gewesten alhier te ghemoet gesien werden; 't zy op de arme Visschers deser Landen of anderslints, met verklaringhe dat uwe Majesteyt genegen ende geresolveett was, met ons in der minne af te handelen de pretensien van wederzijdts subjecten over beschadightheden ende verongelijckingen zedert het jonghst gemaeckte Tractaet opgekomen; ende voorts alle voorgaende naer den innehoude van 't selve Tractaet te laten reguleren. Eude gelijck wy ons soo op de voorsz ghegeven verseker inghe als insonderheydt op de genegentheydt ende affectie by uwe Majesteyt selfs onlanghs alhier tot ons betoont, volkomentlijck gerust houden, soo hebben wy mede by dese dubieuse constitutie van saken, ende geconsidereert de gheruchten die wy vernemen oock aldaer van onse intentien gespargeert te worden, voornamentlijck ten opsichte van de Equipagie van een matigh ghetal van Oorlogh-schepen onlanghs, als voor desen meermaels by ons geresolveert en geordonneert tot protectie van onse goede Ingheseetenen in verscheyden ghewesten traffiquerende van onsen plicht gheacht uwe Majesteyt door den Edelen, Erentvesten, onse Lieven, Getrouwen van Gogh als onsen Ordinaris Ambassadeur aen 't Hof van uwe Majesteyt, reciproqulijck te verseker en, gelijck wy de selve

oock

oock sinceerlijck ende oprechtelijck verseeckeren by desen dat de voorsz Equipagie by ons tot gheenen anderen eynde aengestelt is, dat tot defensie van desen Staet ende van de goede Ingesetenen van dien, ende dat wy geensints daer mede ofte met eenige andere macht yets feytelijcks tegens de Schepen ofte de subjecten van uwe Majesteyt, noch oock op hare Goederen uyt de Oost zee, vande West, oft van eenige andere quartieren verwacht werdende, directelijck ofte indirectelijck ondernemen sullen, daer op uwe Majesteyt, en le alle des selfs Onderdanen haer volkomentlijck mogen verlaten; Ende dewijle d'ervarentheyt door desen meermalen heeft geleert dat by soodanige tijden ende gelegentheden in de welcke de ghemoederen van de Ingheseterenen ende Onderfaten van twee nabuerighe Staten, tegens den anderen in jalousie ende ombragie gebracht zijn, by ontmoetinge van eenighe considerable machten van d'eene en van d'andere, seer lichtelijck buyten, ja teghens de ordre van de respective superieuren, tusschen de selve eenighe sinistre rencontre komt voor te vallen, die de Natien tegens haren danck ende wille in feytelijckheydt ende Oorloghe involveert, soo hebben wy oock tot nader betuyginge van onse hertelijcke genegentheydt om met uwe Majesteyt alle goede intelligentie ende confidentie te continueren, ende om selfs soodanige ontmoetingen met het byloopende hazardt van sinistre toevallen, soo veel in ons is, te vermijden, van onser zyde soodanighen ordre gestelt ende die voorsieninge gedaen; dat soo wanneer de Schepen van Oorloge alhier onder Equipagie zijnde ofte eenige ghedeelte van de selve in staete ghebracht sal wesen om te konnen Zee kiesen, de voorsz Schepen als dan haer tot verhoedinge van alle soodanige rencontres sullen blijven onthouden voor ende by de Kusten van desen Staet, sonder om de Noort ofte om de West 't zee-waerts in te loopen, ten waere eenighe andere navale macht haer in Zee beghevende, de sorghe die wy ons verplicht vinden te dragen voor de behoudenisse van verscheyden onser goede Inhesetenen ende hare middelen jegenwoordigh in Zee flotterende, ende voornamentlijck van de voorgeroerde Oost Indische Retour-schepen ende d'onweerbare Visschers deser Landen ons daer toe quame te necessiteren; Waer op het ons seer aengenaem soude wesen oock by rescriptie met ghelijcke verklaringhe ende verseeckeringhe van uwe Majesteyt, tot verhoedinge van alle soodanighe ontmoetinghen ende sinistre toevallen als boven, gerust gestelt te moghen worden: Ende sullen wy middeler wijlen mede den gemelde Heere Downing, volgens des selfs laetste af scheydt, alhier wederom te ghemoedt sien met soodanige ordres ende instructien van uwe Majesteyt, dat door een prompt

 adjuste-

adjustement over 't gepasseerde, ende een salutair reglement voor 'toe komende alle vordere apprehensien ende ombragien t'eenemael geremoveert, ende de gemoederen van wederzijdts subjecten niet alleen in ruste, maer oock in volkomene vertouwelijckheydt gebracht mogen werden. Ende gelijck wy van onser zijde daer toe onse volvaerdigheydt betoont hebben door de respective antwoorden, de ghemelde Heere Downingh voor des selfs vertreck van hier schriftelijck ter handen gestelt op de klachten by hem daer bevoorens uyt den name ende van wegen uwe Majesteyt aen ons gedaen, over belet van traffijcq die aen enighe van uwe Majesteyts subjecten op sommighe plaetsen in Oost ende West-Indien soude wesen toeghebracht, soo sullen wy oock in eene saecke van meerder belangh ende importantie, namentlijck in 't regard van de feytelijcke invasie van Cabo Verde, ende 't nemen of ruineren van eenighe Schepen onse Geoctroyeerde West Indische Compagnie ende andere Inghesetenen van desen Staet toebehoorende (welcken aengaende den voornoemden onsen Ambassadeur Ordinaris, onse rechtvaerdige doleancien breeder voortbrenghen sal) van uwe Majesteyts wijdtberoemde equiteyt ende rechtvaerdigheydt verwachten prompte ende reele restitutie, reparatie, ende satisfactie, ons verseeckert houdende dat uwe Majesteyt nevens ons seer lichtelijck sal konnen begrijpen, dat soodanige ende diergelijck attentaten sonder spoedigh redres de Natien onvermijdelijck in verdere feytelijckheden sullen moeten inwickelen; 't welck wy geensints twijffelen of sal uwe Majesteyt by alle manieren willen prevenieren ende verhoeden; Wy sullen dan op 't gene voorsz is, uwe Majesteyts vredelievende verklaringe ende rescriptie met verlangen te gemoet sien; ende ondertusschen Godt Almachtigh bidden, &c. den 24. Iunii 1664.

Schriftelijcke Acte van de Hog: Mo: Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, in date den 29. September 1664. houdende de intrinsycque redenen ende 't ooghmerck van desen Staet, in 't afsenden van eenige Oorlogh-Schepen naer de Kuste van Guinea.

[C] DE Staten Generael vande Vereenichde Nederlanden, met de jonghste Brieven uyt Engelandt ingekomen door haren Ambassadeur aldaer advijs ontfangen hebbende dat den Koningh van Groot Brittannien, den Hertogh van Iorck, ende sijne Majesteyts hooghe Ministers eenigh onbenoeghen betoont hadden over ende ter saecke van de extraordinaris equipagie alhier aengestelt wordende van Schepen gedestineert naer

de

de Kuste van Guinea; Hebben naer voorgaende deliberatie goet ghevonden den hooghst-gedachten Koningh, tot wech-neminghe van alle sinistre impressie, midts desen vrundt nabuerighlijck bekent te maecken de reden ende oorsaecke die haer Ho Mo: tot het doen van de voorsz extraordinaris equipagie heeft bewogen; daer inne bestaende dat haer Ho: Mo: tot haer leetwesen bespeurt hebbende, dat eenige Natien ende daer onder mede eenige subjecten van sijne Majesteyt, onaengesien des selfs disadveu, ende iterative verklaringen van daer toe geensints last ofte Commissie ghegeven te hebben, haer sedert eenighen tijdt herwaerts niet ontsien en hebben de goede Inghesetenen van desen Staet, ende specialijck die van de Geoctroyeerde West-Indische Compagnie deser Landen in de Gewesten van Africa, ende specialijck op de voorsz Kuste van Guinea te beledighen, ende haer van hare Schepen ende Goederen te berooven, ja selfs den Staet deser Landen vyandtlyck aen te tasten met het wech namen van Forten ende Sterckten, van haren schuldigen plicht geacht hebben, den Staet ende de goede Inghesetenen van de selve inde voorgheroerde Gewesten soo veel in haer was te beschermen, ende voor diergelijcke ongemacken in 't toekomende ten besten te verseeckeren, hebbende ten dien fine gheordonneert dat uyt dese Landen naer de voorsz Ghewesten sal werden ghesonden, de nombre van thien Oorlogh-schepen, te meer alsoo die van de ghemelde Geoctroyeerde West-Indische Compagnie, wederom staen derwaerts te senden een goet Cargasoen gheladen in vier bequame Koopvaerdy-schepen, die het geensints geraden was sonder eenighe escorte mede te exponeren de periculen en ongemacken die anderen van gelycke conditie waren over gekomen door die gene, die al-hoe-wel sy in de voorsz Gewesten noch machts genoech hadden om de voorsz vier Schepen aldaer komende te arriveren sonder eenigh gheleyde, mede soo wel als de voorgaende wech te nemen, echter oock daer en boven noch onlanghs een nieu renfort derwaerts ghesonden hadden; Ende op dat hooghst-gedachte syne Majesteyt volkomentlyck moghe verseeckert wesen van haer Ho: Mo: innerlycke intentie in desen, mitsgaders van hare oprechte, ende ernstige genegentheyt tot conservatie van Vrede ende alle goede intelligentie met syne Majesteyt, soo hebben haer Ho: Mo: al bereydts gheresolveert, dat die ghene die over de voorsz thien Oorlogh-schepen het Commandement aenbevolen is; *Ingevalle by op de voorsz. Kuste ofte elders in sijne reyse soude mogben vinden ofte ontmoeten eenighe Schepen ofte subjecten van sijne Majesteyt, ofte van eenighe ande Geallieerden van desen Staet hy de selve geensints sal hebben te beschadigen, ofte in hunne trasijcque aldaer te beletten of t'incommoderen, voor soo veel onde soo*

lange

lange de selve geene schade ofte ongelijck aen desen Staet ofte de goede Ingesetenen van de selve hebben toegebracht ofte komen toe te brengen: Daer op syne Majesteyt sich gerustelyck ende volkdmentlyck mach verlaten: Ende nademael hare Ho: Mo: van syne Majesteyts wydberoemde Iustitie ende bescheydenheydt zyn verwachtende, dat hooghst-ghemelte syne Majesteyt des selfs subjecten in hare onrechtmatige occupatien ende vyandtlycke proceduren buyten syn last, ende adveu ondernomen, ende in 't werck ghestelt, niet en sal gelieveo te styven, ofte te patrocineren, ende dat de selve oock aen de Commandeurs over syne Vlooten albereyts naer de voorsz Gewesten gesonden ofte noch derwaerts te senden, mede ghelycke ordre ende instructie sal gelieven te geven; Soo houden haer Ho: M: haer volkomentlyck versekert dat door 't affenden van de voorsz Schepen egeene d' alderminste sinistre rencontre tusschen beyde de Natien staet te vreesen. Derhalven dat syne Majesteyt alle bekommernissen dien aengaende t'eenemael kan doen verdwynen door een spoedige, genereuse, ende rechtvaerdige resalutie, waer by haer Ho: Mo: gerust gestelt ende versekert mogen werden van de kosteloose ende schadeloose restitutie der Forten, ende Schepen by syne subjecten desen Staet ende de gemelte West Indische Compagnie deser Landen als vooren vyandtlyck afgenomen: 't Welck haer Ho: Mo: van syne Majesteyt noch-maels op 't alderserieuste gantsch vrundt-nabuerlyck syn versoeckende. Aldus gedaen ende gearresteert, in de Vergaderinge van de hooghst-gemelte Heeren Staten Generael, den 29. September 1664. Was geparapheert *Iohan van Schrieck*, *vt*. Onderstonr ter Ordinantie van de selve geteeckent N. *Ruysch*.

Antwoordt van de Ho: Mo: Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden aen den Heere Downingh, Extraordinaris Envoyé van den Koningh van Groot Brittannien, gegeven den 5. Junij 1664. daer by blijckt dat haer Ho: Mo: gepresenteert hebben, aen de geinteresseerden in de Schepen de Hoopwelende Luypaert, door die van de Oost-Indische Compagnie deser Landen te sullen doen vergoeden de schaden die men bevinden soude by de selve te wesen geleden.

[D] DE Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, doorghesien, geexamineert, ende overwogen hebben verscheyden Memorien by den Heere Downingh Extraordinaris Envoyé van den Koningh van Groot Britannien, successivelijck aen haer Ho: Mo: ghepresenteert, houdende klachten teghens de Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie

deser

deser Landen ; over, ende ter saecke dat twee distincte Engelse Schepen, 't eene genaemt de Hoop-wel, ende 't andere de Luypaert, beyde 't syner tijt 't gemunt gehadt hebbende naer Porca, op de Kuste van Malabar, omme van daer af te halen de ladinge die gheseyt wert aldaer teghens hare aenkomste gereet geweest te zijn, daerinne door de Bedienden ende Oorlogh Schepen van de voorsz Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie deser Landen souden syn verhindert ende belet geworden, hebben, naer ingenomen rapport van de Heeren hare Gedeputeerden die over 't selve subject met den ghemelten Heere Extraordinaris Envoyé, ter presentie van Gecommiteeerden der voorsz Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie, in conferentien syn geweest, ende naer rijpe deliberatie daer op ghehouden, goet gevonden den selven Heere Extraordinaris Envoyé mitsdesen bekent te maecken, dat haer Ho. Mo: ghenegen sijn, ende gaerne sullen sien, dat niet alleenlijck over 't ghepasseerde ontrent de voornoemde twee Schepen tot redelijck contentement van de Gheinteressseerden, by interventie van syne Majesteyt ende van haer Ho. Mo. of van der selver gheauthoriseerden, inder minne gehandelt, maer ooock volgens de aenbiedingen door den meer-gemelten Heere extraordinaris Envoyê uyt den name ende van wegen den hoochst-gedachten Koninck, soo by monde in de voorschreve Conferentien, als by geschrifte in des selfs Memorie van date den 17 der voorleden Maent aen haer Ho. Mo. gedaen, met de selve een goet ende salutair Reglement gemaeckt moge werden, waer door diergelijke, ende alle andere ongemacken tusschen beyde de Natien voor 't toekomende, soo veel doenelijck werden ghepreveniert, versoeck ende dat hy Heere extraordinaris Envoyé voornoemt 't geene voorsz is aen den hoogstgedachten Koninck favorabelijck gelieve te rapporteren, oock met verseeckeringe, dat haer Ho. Mo. van hare zijde de saeeke daer heenen sullen helpen schicken, ten eynde voort toekomende alle disordres ende verongelijckingen tusschen beyde de Natien door goede ende salutaire precautien verhoedt, ende voor 't gepasseerde eenen yeghelijck naer reden ende billickheyt contentement gedaen moge werden. Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van de hoogh-ghemelte Staten Generael, in den Hage, den 5. Junij 1664. was geparapheert *J. de Merode* vt. Onderstondt ter ordonnantie van de selve geteeckent *N. Ruysch*.

Antwoordt van de Ho. Mo. Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden aen den Heer Downing extraordinaris Envoyé van den Koning van

Groot Britannien, gegeven den 25. September 1664. daer by, &c. als op de antwoorde van den 5. Junii.

[D] DE Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, andermael geexamineert en overwogen hebbende de klachten door den Heer Downing extraordinaris Envoyé van den Kon. van Groot Britannien successivelijck aen haer Ho. Mo. gedaen, en gereitereert by deselfs Memorie den 30 der voorlede Maent over 't selve subject ter Generaliteyt ingedient, op ende jegens de Geoctroyeerde Oost Indische Compagnie deser landen, over ende ter sake dat twee distincte Engelse Schepen, 't eene genaemt de Hoopwel, ende 't andre de Luypaert beyde t' sijner tijdt ghemunt gehadt hebbende naer Porca, op de Kuste van Malabar, omme van daer af te halen de ladinge die geseyt wert aldaer tegens haer aenkomste gereet geweest te sijn, daerinne door de bedienden ende Oorlog schepen van de voorsz Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie deser landen souden wesen verhindert en belet geworden; hebben, naer rype deliberatie, goet gevonden den gemelten Heere extraordinaris Envoyé mits desen bekent te maken, dat al hoe wel hare Ho. Mo. sedert het arrivement van de Retourschepen jongst uyt Indien binnen dese Landen ingekomen, door die van de gemelte Geoctroyeerde Oost Indische Compagnie soodanich nader geinformeertzyn, dat het gepleegde ontrent de voorsz twee Schepen is conform de maxime by de Engelsen selfs, soo in de voorsz gewesten als elders voor desen vast gestelt, ende te meer malen metter daet ter executie geleyt, behalven dat in 't regard van de voorsz twee Schepen by ofte van wegen de voorn. Oost Indische Compagnie deser landen, noch seer considerable en in alle manieren satisfactoire aenbiedingen sijn gedaen, echter deselve haer Ho. Mo. omme aen den Kon. van Groot Britannien overvloedichlijck te doen blycken dat sy geensints genegen sijn de Ondersaten en Ingesetenen van dese Vereenichde Provincien tegens syne Majesteyts subjecten te patrocineren ende te styven, niet alleen in saken waerinne sy de voorsz syne Majesteyts subjecten notoirlijck mogen hebben verongelijckt, maer oock selfs niet in desen de sake in allen gevalle voor disputabel moet werden gehouden, onaengesien soodanige nader ontfangen informatien wel hebben willen verblijven by hare antwoorde over 't selve subject aen hem Heere extraordinaris Envoyé voornoemt den 5. Junii lestleden ghegeven, ende tot nader uytbreydinge van de selve, verklaren, gelijck haer Ho. Mo. verklaren by desen, dat sy genegen syn de voorsz sake soodanich te helpen inschicken,

schicken, dat over 't voorsz gepasseerde onrrent de voorn. twee Schepen, by interventie van syne Majesteyt, ende van haer Ho. Mo. of van der selver Geauthoriseerden eene minnelijcke vergelijkinge getroffen moge werden tot redelijck contentement van de geinteressieerden, ende sulcks met vergoedinge van de schaden die men by ondersoeck, ende naer exacte genomen informatie bevinden sal by de selve gheinteresseerden te wesen geleden, uyt oorsake dat de voorsz twee Schepen het acces tot Porca, als boven soude sijn geweygert ende belet; ende nademael tot conservatie van vrede ende vriendtschap tusschen beyde de Natien ten hoogsten noodtsakelijck is, dat een goet, ende salutair reglement beraemt werde, waer door diergelijcke ende alle andere ongemacken tusschen beyde de Natien alomme voor 't toekomende ten besten geprevenieert werde, daer toe oock by den gemelten Heere Downing eenighe aenleydinge is ghegeven by voorgaende Memorie van den $\frac{7}{17}$ Mey laetstleden, ende eenighe stoffe gesuppediteert, nevens sekere syne nadere Memorie van den 25. der voorlede / 4. deser lopende Maent, soo sullen haer Ho. Mo. haer oock bereyt houden, om daer over door Gedeputeerden uyt het midden van den haren met den gemelten Heere extraordinaris Envoyé onder Godts genadigen zegen ten spoedichsten een finael adjustement te treffen. Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van de hoog-gemelte Staten Generael in 's Gravenhage, den 25. September 1664. Was geparapheert *N. Kann.* vt. Onderstont ter Ordonnantie van de selve geteeckent. *N. Ruysch.*

Antwoordt van de Staten Generael, aen de Heere Downing Extraordinaris Envoyé van den Koninck van Groot Brittannien, gegeven den 5 Iunij 1664. daer by blijcke dat haer Ho: Mo: gepresenteert hebben de geinteresseerden in de Schepen de Charles, Iacques ende Maria, door die von de West Indische Compagnie te doen desdommageren.

[E] DE Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, door gesien, geexamineert, ende overwogen hebbende verscheyden Memorien by den Heere Downing, Extraordinaris Envoyé van den Koninck van Groot Brittannien successivelijck, aen haer Ho: Mog. ghepresenteert houdende klachten teghens de Geoctroyeerde West-Indische Compagnie deser Landen, over ende ter saecke dat hare Bedienden met gewelt souden hebben verhindert alle traffijcque aen die van de Societeyt van de Koninkelijcke Engelsche Avanturiers op die Kuste van Guinea, ende specialijck aen de Schepen Charles, Iacques, ende Maria, hebben naer ingenomen rap-

port van de Heeren hare Gedeputeerden die over 't selve subject met den gemelten Heere Extraordinaris Envoyé, ter presentie van Ghecommitteerden der voorsz Geoctroyeerde West-Indische Compagnie in conferentie sijn geweest, ende, naer rijpe deliebratie daer op gehouden, goet gevonden den selven Heere Extraordinaris Envoyé mits desen bekent te maken, dat haer Ho: Mo: genegen sijn, ende gaerne sullen sien, dat niet alleenlijck over 't gepasseerde ontrent de voornoemde drie Schepen tot redelijck contentement van de Gheinteresseerden, by interventie van sijne Majesteyt; ende van haer Ho. Mo. of van der selver gheauthoriseerden in der minne gehandelt, maer oock volgens de aenbiedingen door meer-gemelten Extraordinaris Envoyé, uyt den name, ende van weghen den Hooghst-gemelten Coninck, soo by monde in de voorsz Conferentien, als by geschriften in des selfs Memorie van date den $\frac{7}{17}$ voorleden Maent aen haer Ho. Mo. ghedaen, met de selve een goet ende salutair Reglement gemaeckt mogs werden, waer door diergelijcke, ende alle andre ongemacken, tusschen beyde de Natien voor 't toekomende so veel doenlijck, werden geprevenieert: Versoeckende, dat hy Heere Extraordinaris Envoyé voornoemt, 't gheene voorsz is aen den hooghst-gedachten Koninck favorabelijck gelieve te rapporteren, oock met verseeckeringe; dat haer Ho: Mo. van hare zijde de saecke daer heenen sullen helpen schicken, ten eynde vóor 't toekomende alle disordres ende verongelijckinghen tusschen beyde de Natien door goede ende salutaire precautien verhoedt, ende voor 't gepasseerde eenen ygelijcken naer reden ende billickheyt contentement ghedaen moge werden: Aldus gedaen ende gearresteert ter Vergaderinge van de hoogh-gemelte Staten Generael, in den Hage, den 5. Junij 1664. Was geparapheert *I. de Merode*, onderstondt ter Ordonantie van de selve, geteeckent *N. Ruysch.*

Antwoordt van de Staten Generael, aen den Heere Downing Extraordinaris Envoyé van den Konink van Groot Brittannien, gegeven den 25. September 1664. daer by blijckt dat haer Ho: Mo: gepresenteert hebben de geinteresseerden in de Schepen Charles, Iacques ende Maria, door die van de West-Indische Compagnee deser Landen te doen desdommageren.

[E] DE Staten Generael der Vereeniehde Nederlanden, nochmael geexamineert, ende overwogen hebbende de klachten door den Heere Douwning Extraordinaris Envoyé van den Koningh van Groot Brittannien successivelijck aen hare Ho: Mo: ghedaen, op ende jegens de Ge-

Geoctroyeerde de West-Indische Compagnie deser Lenden, over ende ter saecke dat drie distincte Engelsche Schepen, t'eene ghenaemt de Charles, t'andere de Jacques, ende het derde de Maria, die het t'sijner tydt respectyvelijck ghemunt soude hebben gehadt naer Cabo Cors, Comain, ende eenighe andere havenen, op de Kuste van Guinea, door de bedienden ende Oorlog-schepen van de voorsz Geoctroyeerde West-Indische Compagnie deser Landen souden wesen verhindert, ende belet gheworden, de voorsz Havenen, ende plaetsen aen te doen, hebben naer rijpe deliberatie goet gevonden, den gemelten Heere Extraordinaris Envoye mits desen bekent te maecken, dat al-hoe-wel haer Ho: Mo: door die van de gemelte Geoctroyeerde West, Indische Compagnie pertinentelyck aengewesen is, dat het gepleechde ontrent de voorsz Schepen, is conform by de maxime by de Engelsche selver soo in de voorsz Gewesten als elders voor desen vast gestelt, ende te meer-malen metter daedt aer execntie geleyt, echter de selve hare Ho: Mo: omme aeu den Coninck van Groot Brittannien overvloedelijck te doen blycken, dat sy geensints genegen zyn de Ondersaten ende Ingesetenen van dese Vereenichde Nederlandensche, Provincien tegens syne Majesteyts subjecten te patrocineren ende te styven, nier alleen in saecken waer inne sy de voorsz syne Majesteyts subjecten notoirlyck mogen hebben verongelyckt, maer oock selfs niet in desen daer de saecke in allen gevalle voor disputabel moet werden gehouden, wel hebben willen verblyven hare antwoorde over't selve subject aen hem Heere Extraordinaris Envoyé voornoemt den 5. Juny lest-leden ghegeven, ende tot naerder uytbreydin- van de selve verklaren, gelyck hare Ho: Mo: verklaren by desen, dat sy genegen zyn de voorsz saecke soodanigh te helpen inschicken, dat over't voorsz gepasseerde ontrent de voornoemde Schepen by interventie van syne Majesteyt ende van hare Ho: Mo: of van der selver geauthoriseerden eene minnelycke vergelyckinge getroffen moge worden tot redelyck contentement van de geintresseerden, enee sulcks met vergoedinge van de schaden die men by ondersoeck ende exactie ghenomen informatie bevinden sal by de selve geintresseerden te wesen gheleden, uyt oorsaecke dat de voorsz Schepen het acces tot de voorsz plaetse als boven souden zyn gheweygert, ende belet, ende nademael tot conservatie van de vrede ende vrundtschap tusschen beyde de Natien ten hooghsten nootsaeckelyck is, dat een goet ende selutair reglement beraemt werde, waer door diergelycke ende alle andere ongemacken tusschen beyde de Natien alomme voor 't toekomende ten besten geprevenieert werden, daer toe oock by desen gemelde Heere Downingh eenige aenleydinge is ghegheven by voorgaende Memorie van

den 7/17 Mey leſtleden, ende eenighe ſtoffe geſuppediteert nevens ſeeckere ſyne nadere Memorie van den 25. der voorlede / 4. deſer lopende maent, ſoo ſullen hare Ho: Mo: haer oock bereyt houden om daer overdoor Gedeputeerden uyt het midden van de hare met den ghemelden Heere extraordinaris Envoyé onder Godes genadigen ſegen ten ſpoedichſten een finael adjuſtement te treffen. Aldus gedaen ende gearreſteert ter Vergaderinge van hooch gemelte Sta-Generael, in's Graven-hage den 15. September 1664. Was geparapheert C Kann, ende onderſtont ter Ordinantie van de ſelve geteeckent N. Ruyſch.

Antwoordt van de Staten Generael aen den Heere extraordinaris Envoyé Downing, gegeven den 8. October 1664. daer by blijckt dat haer Ho. Mo. niet genegen ſyn die van de Weſt-Indiſche Compagnie deſer Landen te protegeren in eenige ongegronde pretenſien van Dominien ende van Commercie op de Kuſte met excluſie van alle andere Natien.

[F] DE Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, doorgeſien, geexaminerrt, ende overwogen hebbende de klachten by den Heere Downing Extraordinaris Envoyé van den Koninck van Groot Brittannien by ſeeckere ſijne Memorie in date den 14 Auguſti leſtleden aen haer Ho: Mo: gedaen, over ende ter ſake van ſeeckere Remonſtrantie, ofte proteſt door Johan Valckenburgh Directeur Generael van wegen haer Ho. Mo: ende de Geoctroyeerde Weſt-Indiſche Compagnie deſer Landen, op de Kuſte van Guinea in Junio des voorleden Jaers 3663. geinſinueert aen François Selwijn, Agent wegens de Royale Compagnie van de Engelſche Avanturiers in Cormantijn, waer by den gemelten Heere Envoyé Downing ſuſtineert dat den voornoemden Johan Valckenburgh voor ghemelte Weſt-Indiſche Compagnie deſer Landen, ſoude pretenderen de gantſche Kuſte van Guinea, genaemt, ſoo ſeyt, de Gout-kuſt, ende d'aenhoorighe plaetſe, mitsgaders alle Commercie op de ſelve, met excluſie van alle andere Natien, ende particulierlijck van de Engelſche, Sweeden, ende Deenen, hebben naer rijpe deliberatie, ende naer lecture van de voorſz Remonſtrantie ofte proteſt, door den ghemelten Heer Downing naderhandt aen haer Ho: Mo: geexhibeert nevens

ſeec-

seeckere sijne meerder Memorie in dato den $\frac{20}{30}$ Augusti daer aen volgenden, oock haer alvoorens hebbende laten dienen van de antwoorde door den voornoemden Engelsche Agent Selwijn op 't voorsz protest den $\frac{14}{24}$ Junij voornoemt gegeven, ende aen den voornoemden Directeur Generael Valckenburg gedaen insinueren, goet gevonden den gemelten Heere Envové Downingh op de voorsz sijne gedane klachten mits desen tot antwoorde toe te voegen, dat haer Ho. Mo: niet sonder bevreemdiuge voorgekomen is, dat men van de sijde van Engelandt, als nu naer 't verloop van jaer en dagh eenige doleantien in brenght over een simpel geschrifte, naer dat bekent ende openbaer geworden is, dat de subjecten van sijne Majesteyt niet met geschriften alleen, selfs al lange voor date van 't voorgeroerde protest, maer oock naderhandt met openbare gewelt ende hostile actien aen haer sijde (voor soo veel men uyt de begintselen van hare comportementen van 't eynden ende 't ooghmerck van deselve kan presumeren) hebben trachten t'effectueren, ende oock, soo veel in haer was, metter daed ter executie gheleyt, even dat selve 't welcke als nu voor gegeven wert, door den voornoemden Directeur Generael Valckenburgh, by 't voorsz geschrifte ghepretendeert te wesen, al hoe-wel haer Ho: Mo: naer examinatie van 't voorsz overgheleverde protest, bevinden dat by de conclusie van dien daer toe selfs niet en wort gecontendeert ofte eenige insinuarie gedaen, van dat de Engelsche Natie de voorsz geheele Kuste soude hebben te ruymen, ende alle traffycq op de selve te abandonneren. gelijck het contrarie van dien al in den Iare 1661. door de subjecten van sijne Majesteyt is geschiet, namentlijck als op den 12 Martij desselven Iaers drie kloecke Oorlogh Schepen ende twee Fregatten voerende de Vlagghe ven sijne Majesteyt, gekomen sijnde voor Cabo Verde op de Kuste van Africa, deu Capiteyn Holmes commanderende de voorsz Vloote gesonden heeft drie Persoonen van conditie aen Hendrick Willemsz Cop, Commijs van de Gheoctroyeerde West-Indische Compagnie deser Landen sich doenmael

mael aldaer bevindende, welcke voorſz Perſoonen uyt den name, ende door laſt van den ghemelten Capiteyn ende Commandeur Holmes, den voornoemden Commijs Cop aengeſeyt hebben, dat hy Holmes voornoemt expreſſe ordre hadde van den hoogh-ghegedachten Koninck van Groot Britannien om aen allen; ende eeu yder van wat Natie die oock mochten weſen bekent te maecken, dat het reeht om te varen; ende te ttafickeren op de Kuſte van Africa van Cabo Verde af, tot Cabo de Bonne Eſperance toe, competeerde aen ſijne Majeſteyt alleen, met ſecluſie van alle andere Nartien, inſinuerende dien volgende de vootnoemde Commijs Cop, dat hy de ſaecken daer nae ſoude hebben te ſchicken, dat binnen vijf of ſeven Maenden ten langhſten de voorſz Kuſte by de Nederlanders mochte weſen ontruymt, gelijck alle 't ſelve aen hooghſt-gedachte ſijne Majeſteyt aenſtonts naer ontfanghen advertentie hier te Lande ſoo by miſſive in date den 28. Julij des voorſz Jaers als door monde van de Heeren extraordinaris Ambaſſadeurs van deſen Staet doenmaels in Engelandt weſende, in 't langhe ende breede is gerepreſenteert, maer gelijck die van de ghemelte Geoctroyeerde Weſt-Indiſche Compagnie deſer Landen, haer door de voorſz inſinuatie van den gemelten Capiteyn Holmes al-hoe-wel de ſelve t'eenemael ende completelijck, jae ſelver in ſtercken termen was vervattende even het ſelve, 't welck den ghemelten Heere Extraordinaris Envoyé jewenwoordig den voornoemden Directeur Generael Valckenburgh ghelieft te laſte te legghen, geenſints bevoecht ghevonden, en veel min metter daed uytgelaten hebben, om de Engelſchen in de voorſz gheweſten vyantlijck aen te taſten, hare Forten in te nemen; hare Schepen te veroveren, ende voorts allerhande hoſtile actien teghens haer in 't werck te ſtellen; oock aengeſien den ſeleven Capiteyn Holmes nnch daer-en-boven het Fort S. Andries ende andre plaetſen op de Reviere de Gambia, deſen Staet ende die van de ſelve Gheoctroyeerde Weſt-Indiſch Compagnie deſer Landen vyantlijck afgenomen hadden, hebben alleenlijck 't voorſz gepaſſeerde

de aen haer Ho: Mo: ende door middel van de selve aen den hooghst-gemelten Koninck gepresenteert met versoeck van disadveu ende behoorlycke voorsieningen ten eynde ende soodanige denuntiatie ende insinuatie met geen nadruckelyck ende seytelyck gevolch mochte werden bekrachticht, ghelyck dan oock syne Majesteyt de goetheyt gehadt ende de rechtvaerdigheyt ghebruyckt heeft van de voorsz actie in effecte te disadvoueren, ende by syne Missive van date den $\frac{14}{24}$ Augusti uytdruckelijk te beloven, dat by de selve soodanighen ordre ghestelt, ende die voorsieninge gedaen soude werden, ten eynde de voorsz sake niet en quame te hebben eenich ghevolch, 't welck aen de gemelte West-Indische Compagnie deser Landen, eenigh nadeel soude toebrenghen, sonder dat nochtans daer op de restitutie van 't voorsz afgenomen Fort S. Andries is gevolght, onaengesien de iterative minnelijke ende niettemin serieuse versoeken ende interpellatien daer toe aen sijne Majesteyt gedaen ende in 't werck gestelt, soo konnen haer Ho: Mog: oock geensints verwachten, dat die van de voorsz Royale Compagnie door de voorsz remonstrantie ende protestatie van de meer-gemelte Directeur Generael Valckenburgh, die het wederzijds ghesustineerde over het privatif recht tot de voorsz Kuste, ende tot alle Navigatie ende Commercie op de selfde is renvoyerende aen de kennisse ende determinatie van wedersijts Heeren Superieuren, ende geensints tot het totael deslogement van de Engelsche in die gewesten is contenderende, in eeniger manieren souden willen imployeren tot verschooninge van de Acten van hostiliteyt, by haer op de Forten ende Schepen van desen Staet, ende van de voorsz Geoctroyeerde West-Indische Compagnie gepleecht, daer van hem Heere Extraordinaris Envoyé particuliere aenwijsinge is gedaen, by voorgaende resolutie ende antwoorden in date den 9: Augusti lestleden, met de verificatien daer toe dienende, hem ten selven eynde soo nevens als oock naer date van de voorsz antwoorde ter handen gestelt, waeromme dan oock haer Ho. Mo: niet konnen verwachten dat hooghst-ge-

 dachte

dachte ſijne Majeſteyt de ghemelte ſijne ſubjecten, in de voorſz hare onrechtvaerdige occupatie ſal willen ſtyven ofte patrocineren, maer ter contrarie aen haer Ho: Mo: ende beſchadighde Inghefetenen van deſen Staet ſonder verder uytſtel doen hebben de reſtitutie, reparatie ende ſatisfactie van ſijne Majeſteyt ſoo directelyck, als door ordres aen den gemelten Heere Extraordinaris Envoyè Downingh, nu ſoo dick ende meenighmael verſocht, te meer als Hoghſt-ghedachte ſyne Majeſteyt uyt voorgaende haer Ho. Mo. antwoorden van dato reſpective den 5. Iunii leſtleden, ende 25. der voorlede Maent ſal gelieven te conſidereren ende af te nemen hoe verre haer Ho: Mo; geeſloigneert ſyn van alle ghedachten om de ſubjecten van ſyne Majeſteyt van de gantſche Kuſten van Guinea, ende van alle traffiicke op de ſelve te willen verdrijven ende priveren, ende voor ſoo veel den ghemelte Heere Extraordinarls Envoyé mede gelieft te allegeren, dat in de voorſz Remonſtrantie ofte Proteſtatie van de ghemelte Directeur Generael Valckenburgh, ſouden influeren eenige incivile termen chocquerende de vooorgeroerde 3 Natien, te weten, d'Engelſen, Swedē ende Deenen, ſoo verſoecken haer Ho. Mo. dat den ſelven Heere extraordinaris Envoyé ſich ghelieve te laten dienen van de voorſz antwoorde by den voorgeroerden Agent Selwijn, op de voorſz remonſtrantie ende proteſtatie aen den meer gemelten Directeur Generael Valckenburg gegeven, ende houden haer Ho. Mo. haer verſekert dat ſyne Majeſteyt de ſelve antwoorde examineren, ſich volkomentlyck overtuygt ſal vinden, dat haer Ho. Mo. veel meerder ſtoffe ende reden ſouden hebben om over de ingredienten van de ſelve antwoorde, ſoo ten aenſien van de materie, als ten aenſien van de aenſtotelycke en inſolente termen daerinne gebruykt, te doleren, en reparatie te verſoeken, dan die van de voorſz Royale Compagnie gehadt hebben, om over de voorſz Remonſtrantie ende proteſtatie van den meer gemelten Directeur Generael Valckenburg aen ſyne Majeſteyt, en door middel van de ſelve aen haer Ho. Mo. klachtich te vallen: Aldus gedaen ende gearreſteert ter

Verga-

Vergaderinge van de hoog gemelte Staten Generael, in den Hage, den 8. October 8. October 1664. Was geparapheert *H. Gockinga*, vt. Onderstondt ter Ordinantie van de selve, gheteeckent *N. Ruysch*.

Lijste van saken aengaende Ingesetenen van den Koninckrijcken Engelandt, Scotlandt, ende Yerlandt, by den Hoogen Rade 't sedert Junii 1660 getermineert ende afgedaen.

[1] DE saecke tusschen Willem Louwer voor hem selven, ende als last ende procuratie hebbende van Thomas Louwer beyde woonende in Engelandt eerst Impetrant in cas van anticipatie ende naer geappelleerden.

Contra.

De naeste vrunden ende erfgenamen *ab intestato* van 's Moeders zyde van Nicolaes Lauwer appellanten, de voorsz appellanten al te samen zynde geweest Ingesetenen deser Landen ghewoont hebbende tot Zirickzee, in 't Graven hage, ende elders.

Gepronuncieert den 15 Junii 1660. ende verstaen voor den gheappelleerdens die by de selve Sententie een seer considerable ende importante erffenis soo in onroerende als roerende goederen geconsisteert hebbende soo in Hollandt als in Zeelandt ghelegen is, geadjudiceert, ende d'appellanten gecondemneert in de boete van de requeste Civile ende van appel, mitsgaders in de koste van den Processe.

Willem Spangh, Bedienaer des Goddelycke Woordts tot Middelburgh in Zeelandt, als *conjuncta persona* aengenomen hebbende de Voochdye van de kinderen van wijlen Patrick Sutge, in sijn leven Factoor vande Schotse Natie ter Veere, vervangende Joris Sutge OomPaternel van de voorsz kinderen woonende in Schotlandt in cas d'appel.]

Contra.

De Curateurs over den Boedel van Thomas Limisden, woonende binnen de voorsz Stadt Veere, sijnde geweest Ingesetenen van de Stadt van der Veere, ende 't recht van andere Crediteuren van den Boedel van den selven Limisden, alle mede in dese Landen woonende, waerghenomen hebbende Gedaechdens.

Gepronuncieert den 25 Junii 1660. ende daer by te niete ghedaen 't

 Vonnisse

vonnisse van den Gerechte der Stadt Veere, ende de kosten ghecompenseert.

Een saecke tusschen Willem Houwart Viconte Straffort Impetrant in kas d'appel, contra Franciscus Junius Gedaeghde in 't selve cas.

Gepronuncieert den 22 December 1660. is verstaen voor Gedaechde den voorsz Impetrant door sijn bediende voor den Rechter hebbende verklaert of doen verklaren de schult van den voor chreven Junius deuchdelyck ende oprecht te zyn, ende dat hy oock behoorde betaelt te werden, doch mits de meuble goederen de voorsz Staffort ghemaeckt, ende daer uyt hy de voorsz betalinghe soude hebben moeten doen, hem door andere waren t'oorbruyck gemaeckt, sustineerden sijne voorsz bedienden dat hy met de voorsz betalinge niet behoorde te werden gegraveert.

Gijsbert Ockersz. oudt Burgemeester tot Zirickzee voor hem selven, ende als vervangende Johan Ockersz Balliuw der selver Stede, ende Jacob Cromstreyn out Schepen aldaer, sijnde gheweest Erfgenamen *ab intestato* van 's Moeders syde van Nicolaes Lauwer, gegijseldens ende excipienten; contra Willem Lauwer soo voor hem selven als procuratie hebbende van Sir Thomas Lauwer woonende tot Londen, Impetrant ende geexcipieerden.

Gepronuncieert den 27. Januarii 1661. ende sijn d'exceipienten geordonneert, onvermindert haer geproponeerde exceptie t'antwoorden.

James Bunce, als erfgenaem van James Bunce sijn Vader ende executeur van des selfs Testament, Impetrant van Mandement van reformatie, contra Pieter Baudaen Courten Gedaeghden.

Gepronuncieert den 24. Februarii 1661. ende den Impetrant verklaert by 't vonnisse van Middelburg in questie niet beswaert, *cum pœna & expensis*.

William Lauwer soo hy procedeert Impetrant van gyselinghe ende geexcipieerden, contra Jacob Cromstryen voor hem selven ende vervangende de naeste vrunden ende erfgenamen *ab Intestato* van 's Moeders zyde van Nicolaes Lauwer gegyseldens en excipienten.

Gepronuncieert den 16. Maert 1661. ende d'exceptie gerejecteert, voorts de geeyseldens gecondemneert in de kosten van de gyselinge ende twee derdeparten van de kosten van den processe, ende is daer by tot voordeel van de voorsz Impetranten verstaen, dat de goederen by Nicolaes Lauwer naergelaten vry van *fidei commis*, ende dat de costuymen van Zirickzee d'Ingesetenen ordonnerende een derdepart haerder goederen te moeten laten aen de naeste Erfgenamen, *ab intestato* alleen disponeerden

over

ovet roerende goederen, ende die binnen de Stadt Zirickzee gheleghen waren.

Willem Gainer Impetrant, in cas van reformatie, contra Pieter Bolle woonende tot Vlissinghen, Adriaen Jolyt woonende tot Middelburgh Gedaeghdens.

Gepronuncieert den 4. Iunii 1661. is te niette gedaen de Sententie van den Rade Provinciael, ende de Gedaeghdens elck *in solidum* gecondemneert aen den Impetrant te vergoede, &c.

Ian Danielsz. Capiteyn van den Schepe ghenaemt den Eduard, en Ian van Londen Impetrant van Mandent in cas d'Appel, midtsgaders Ian Bussche's, Ioris Klercq, ende Ian Batters, principale geinteressieerdens haer volgende voor haer interest, contra Capiteyn Lambert Bartelsz. gecommandeert hebbende 't Fregat een Zeeuwscoen Leeuw; Everhard Gyselinge Burgemeester tot Vlissingen, ende Consorten, Reeders van den voorsz Schepe, midtsgaders Bewint-hebberen van do Geoctroyeerde West-Indische Compagnie met de selve gevoecht Gedaechdens.

Gepronuncieert den 18 Februarij 1662. ende daer by te niette gedaen 't vonisse vrn den Gerechte van Vlissinghen in questie, ende de Impetranten haren eysch ende conclusie ter eerster instantie gedaen ende genomen geadjudiceert, ende sijn de Impetranten daer by gheadjudiceert 42 ½ kisten Suycker, die de voorsz Ian Danielsz. sustineerde vry te hebben bedongen, soo wanneer hy uyt Lisbonne naer Brasil (voor reeckeninghe van eenighe Portugysen) zijnde geseylt, ende van Brasil wederom komende met veele kisten Suycker voor Portugysen aldaer ghekocht, ende naer Lisbonne gedestineert, door de voorsz Lambert Bartelsz in Zee was aengedaen, ende sich overgegeven hadde, ende hebben de voorsz Impetranten by accoort voor de voorsz kisten Suycker ghenoten, suyver ontrent 14000. guldens.

Robbert Anderson Schots Koopman, ter Veere in Zeelandt Impetrant van gyselinge, contra d'Heer Iohan Kien Gedeputeerde ter Vergaderinge van de Ho: Mo: Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlanden, gegyselde.

Gepronuncieert den eersten April 1662. ende den gegyselden ghecondemneert gyselinge te houden ter tijdt ende wylen, &c.

1663. George Careuw, hem segghende by den prerogativen Hove van Engelandt gestelt te zyn tot administratie over de ongeadministreerde goederen van Willen Courten, in syn leven woonende tot Londen, requirant ende geexcipieerde, contra Iacob Pergens Bewint-hebber van

de Wen-Indiſche Compagnie tot Amſterdam, gerequireerde ende excipient.

Gpronuncieert den 12. Mey 1663. ende daer by de gepreponeerde exceptie geadmitteert, alſoo den excipient de voorſz Pergens een Burger van Amſterdam ter eerſter inſtantie voor den Ooogen Rade in Hollandt (ordinaris alleen Lechters in ſaecken van appel, poſſeſſoiren ende Zee-ſaecken) ten petitoire hadde geconvenieert.

Johan Lingh Koop man tot Galloway in Yrlandt Gedaechde in cas van anticipatie ende appellant, contra Lieven Jacobſz de Moor Geappelleerde.

Geinterloqeert den 21. November 1663. ende daer by ander ſekere Mithen afgedaen, de clauſule van inhibitie den appellane verleent.

1664. Meeſter Andries van Swaenſwyck Advocaet als laſt ende procuratie hebbende van Margrieta d' Orney als Groot-moeder van 's Moeders zyde, ende Vooghdeſſe van Anna Cleſſcher Impetrant, omme d'ornementen van den Proceſſe aen te nemen, contra Thomas Cleſſcher, mitſgaders de verdere Erfgenamen van Jacob Cleſſcher Gedaeghdens.

Gepronuncieert den 5. April 1664. ende ſyn de Gedaegdens gecondemneert d'ornementen van den Proceſſe aen te nemen, niet tegenſtaende Jeane d'Orney Moeder van de voorſz Anna Cleſſcher t'ſedert den jare 1650. 't Proces *deſert* hadde laten loopen, ende de voorſchreven Margareta d'Orney daer inne niet bekent was geweeſt.

Pieter Goethals Koopman tot Amſterdam Impetrant, contra Henry ende Charles Gerards, als laſt ende procuratie hebbende van Richard Fort Gedaeghdens.

Gepronuncieert den 31. Mey 1664. ende den Impetrant verklaert niet beſwaert, met condemnatie in de boeten ende koſten.

Reſolutie van de Raden ter Admiraliteyt tot Amſtelredam, daer by blijckt dat het Schip genaempt de Handmaid, ſelfs ſonder betalinge van eenich bergloon aen de Eygenaers is gereſtitueert.

Extract uyt de Notulen van de Beſoignes van 't Collegie ter Admiraliteyt reſiderende binnen Amſterdam,

Dijnſdagh den 15. Julii 1664.

[H] IS geleſen de hier nevens gaende geannexeerde requeſte ende bygeleyde ſtucken overgeleyt by Hendrick, ende Carel Gerard, mitſgaders

ders Robert Stijls, Koopluyden hier ter Stede, reclamanten van het Schip de Handmaid, als last ende procuratie hebbende van de Eygenaers ende Inladers in Engelandt woonachtich, sijnde de selve door de Schout by Nacht Tromp de voorledene winter uyt handen van de Algierse Rovers ghelibereert, ende alhier ter Stede opgesonden, oock een gedeelte van de ladinge door den Vendu-Meester Del, op ordre van desen Rade, publijckelijck aen de meest biedende verkocht, om van bederf bewaert te worden, ten behoeve van de gene die daer aen gerechticht soude moghen wesen, versoeckende de voorsz Reclamanten om redenen by haor in de voornoemde Requeste genarreert, dat het voorsz Schip ende goederen, aen hun wederom gerestitueert moge worden, waer op gedelibereert, ende in achtinge genomen wesende het gherapporteerde van de Heeren Ghedeputeerden deses Collegie, laetst weder gekeert uyt 's Gravenhage, nopende de intentie ende inclinatie van de Ho. Mo. Heeren Staten Generael, ontrent de gelegentheyt van het voorsz Schip ende ingeladene goederen, alle in Engelandt t'huys behorende, als breeder te sien by de voorsz stucken de Requeste annex, ende daer op gehoort sijnde de consideratien van de Heere Advocaet Fiscael deses Collegie, is om goede redenen ende vertrouwen van diergelijcke bejegeninge ten opsichte van de Ingesetenen deser Landen, in soodanige occasie in Engelandt te sullen ontfangen goet gevonden ende geresolveert, het voorsz Schip ende ingheladene goederen of het provenu van dien, voor soo veel de selve verkocht sijn buyten forme van proces, aen de voorsz reclamanten ten behoeve van de eygenaers ende geinteressteerden, sonder betalinge van eenich berchloon te restitueren, mits betalende alleen de onkosten in het op brenghen, bewaken ende bewaren als andersints ghevallen, tot taxatie ende moderatie vau desen Rade in cas van difficulteyt, daer naer den Vendu-meester deses Collegie, ende allen anderen dien het aengaen mach, hun sullen hebben te reguleren, ende sal Extract van dese Resolutie worden overgesonden aen de hoogh gemelte Heeren Staten Generael om de selve te konnen dienen, sulks ende daer haer Ho. Mo. sullen bevinden te behooren: Was geparapheert, *C.'t Hoen.* Onderstont, naer Collatie bevonden te accorderen, geteeckent *H. de Wildt.*

Engelsche saecken by den Hove van Hollandt, Zeelandt, ende Vrieslandt afgedaen, zedert de herstellinge van Koninck Karel de tweede in sijne Rijcken van Engelandt, Schotlandt ende Irlandt.

[1] DE Weduwe ende Erfgenamen van Iosias Broeckert, Coopman tot Iermuyden in Engelandt, naderhandt, gewoont hebbende ter Veere, Impetrant in rau actie &c. contra Cornelis de Grave Gedaeghde.

Isop

Is op den 21 December 1661. sententie gepronuntieert tot voordeel van den Impetrant.

Isabella Ionston eyfscherffe in rau actie, contra Pieter Steenhuysen ende Evert van Duyren verweerders.

In September 1662. provisionnele sententie gepronuntieert, op den 24. October 1663. is daerinne sententie ten principale gegeven, beyde tot voordeel van de eyfscherffe; waer by de voorsz verweerders sijn gecondemneert, als borge gebleven sijnde voor eenen Adam Mason Engelsman, gewoont hebbende tot Rochelle, aen den Eyfscherffe te moeten voldoen 't gunt deselve Mason in den Iaere 1657. hadde ontfangen over een erffenisse gevallen in den Iaere 1645. daer naer d'eyfscherffe eerst in den Iaere 1660. begon te vernemen.

Iohan Meuron Coopman tot Glascou, Eyfscher in cas van indemnityt, contra Isack Cuysten Coopman tot Amsterdam verweerder.

Waer inne eerst d'exceptie by den verweerder geproponeert is gerejecteert, ende in Iunio 1664. definitive condemnatie gegaen tot laste van den verweerder; De saecke is eerst in het begin van den Iare 1664. ofte in het laetste van December 1663. begonnen.

Guilliamme van de Voort Coopman tot Amsterdam, als procuratie hebbende van Willem Rijder Coopmam tot Londen in Engelandt gedaegde in relief d'appel, contra Laurentio Mutti mede wonende Amsterdam, als speciale last ende procuratie hebbende van Stephano Annony Coopman tot Antwerpen.

Is deselve saecke afgedaen den 21 December 1663.
tot voordeel van de Impetrant in relief d'appel, ende by den ghedaeghde en succombent als geoordeelt habbende daer by te wesen niet beswaert, naer voorgaende advijs van Rechts-geleerden geacquiesceert.

Dit sijn saeeken diemen heeft konnen naespeuren dat by den Hove op de voorsz tijden afgedaen sijn, ende werdender nogh dickwils by uyttinge van advijsen afgedaen, diemen soo niet en kan opsoecken, ende werdt niet gelooft datter twee Engelsche saeken sullent konnen aengewesen werden die in staete van wijsen sijn, ende gesolliciteert werden.

Missive van de Staten Generael, aen den Koningh van Groot Brittannien, waer by blijckt, dat haer Ho: Mo: al in den jare 1661. aen sijne Majesteyt geklaeght hebben over de feytelijcke Proceduren doenmaels by Capiteyn Holmes, op de Kuste van Africa gepleeght.

[K] DE Bewinthebbers vande Oost-Indische Compagnie in dese Provincien opgerecht met onse toelatinge ende privilege, hebben ons gerepresenteert dat op den 12. Martij lestleste drye groote Schepen ende twee Fregatten, voerende de Vlagge van Engelandt, synde ten ancher gekomen op de Reede van Cabo Verde, op de Kust van Africa, Mr. Holms, die de selfde Vloot commanderert, drye Personen van conditie gesonden soude hebben aen Hendrick Willensen Cop, Commijs in die quartieren voor de selfde Compagnie, die sich doenmaels bevondt op de selfde Reede in een Coopvaerdy-Schip, ende hem hadde doen aenseggen dat hy expresse ordre van uwe Majesteyt hadde, geen allerlei Personen van wat Natien die souden moghen syn te doen vertaen, dat het recht van op de Kust van Africa te varen van Cabo verde af tot Cap de Bonne Esperance, ende aldaer te handelen, uwe Majesteyt alleen toequam, uytsluytende alle anderen, ende dat de Commijs de saken soo soude hebben te disponeren, dat hy binnen 5. ofte 7. Maenden ten langhsten, soude hebben te dislogeren, ende dese Kust te verlaten: Dat oock een van de drye afghesonden aen de Commijs soude ghesept hebben, dat sy ondertusschen een reyse naer de Rivere van Gambia souden doen, ende dat in effect dese drye Schepen dese cours ghenomen hebbende, het Eylanndt van Boa Vista, andersints ghenaemt, het Eylandt vande Ronden, souden inghenomen hebben, zynde ghelegen ontrent 3 mijlen beneden het Eylandt van S. Andries, ende laghet als eenighe andre die de Compagnie possideert, alwaer sy een Fort ghemaecht hebben, waer door sy de Navigatie in de Reviere embarasseren ende verhinderen, hebbende de Commandeur vande Vloot sulcks mede verklaert aen een Frans Schip, dat hy die niet toelaten soude aen yemandt wie het zy, soo langh als hy het koste verhinderen. Wy en maken geen difficultey, Sire, te verhalen 't gene in 't langhe gepasseert is, alsoo wy niet en twyffelen ofte Uwe Majesteyt sal niet minder daer over verwondert zyn als wy verbaest van soo een ongheregelt procederen, zynde soo seer contrarie het recht der Volckeren. De Inwoonders van dese Provincien zyn sedert de eerste Oprechtinge van de Compagnie in vreetsame possessie van vele Plaetsen op de Kust van Africa, van de welcke sy een ghedeelte de openbare ende verklaerde Vyanden van dese Staet afghenomen hebben: Ende uwe Ondersaten, Sire, comen haer te troubleren, ende pretenderen haer van daer te jagen, om sich in de possessie te stellen, sonder eenich recht ofte tijtel. Wy vreesen niet te seghen, dat wy ons niet konnen persuaderen, dat het de intentie van uwe Majesteyt soude syn uwe Ondersaten toe te laten: veel min te commanderen so te procederen met haer, die de advantagie hebben, van niet alleen gehadt te hebben een naenwe Alliantie met Engelandt sedert het op komen van dese Republijck, maer oock seer particuliere verseeckeringen dan de vrientschap ende affectie van uwe Majesteyt te hebben: Wy konnen ons niet imagineren dat uwe Majesteyt sich soude draghen tot een saecke die geen exempel heeft, ende die directelijck strijdt tegen het recht 't welck met consent van alle het Volck gestabilleert is. Verhal-

ben gheloven wy dat wy onse klachten uwe Majesteyt mogen toebrengen / ende versoecken reparatie van een diergelijck attentaet / 't welck eenige van uwe Ondersaten begaen hebben tegen reden ende Justitie: Uwe Majesteyt biddende te willen considereren dat wy spreecken voor de conservatie van een recht / 't welck wy ende onse Ondersaten verkregen hebben / met een seer goede Titel / ende voor de possessie van veele plaetsen / die ons niet kan gedisputeert worden / niet meer als de vryheydt van de Commercie die wy alreede op die Kust hebben / ende die ons Godt / de Nature / ende het recht van alle Volckeren des gantsche Werelts ons toelaten in alle plaetsen te dryven ende te stabilieren alwaer wy het sullen konnen doen / sonder te violeren het selfde recht / waerop wy ons sonderen: Ende soo twijffelen wy niet / ofte Uwe Majesteyt sal ons die Justitie geven welcke wy versoechen / ende datse hare Ondersaten van wat qualiteyt ofte conditie die soude moghen zijn / expresselijck ende rigoureuselijck sal verbieden / d'onsen in haer Navigatie ende Commercie te troubleren / ende noch veel minder inde vreetsaeme possessie van het recht 't welck sy tegenwordich hebben / en die van de Commercie ende Navigatie op de Kust van Africa / welcke sy sedert eenige Jaren beseten hebben. Onse extraordinarise Ambassadeurs die tegenwoordich by Uwe Majesteyt sijn / hebben expresse ordre instantie daer over te doen / ende wy bidden de selve hertelijck daerom / ons verseckerende dat de Justitie van ons bidden niet sonder kracht by een Koningh sal sijn / die niet soude willen regeren dan door de selfde / ende in dese versekerheydt continueren wy onse wenschingen dat het God beliebe / SIRE, De Croon ende Scepter van Uwe Majesteyt vast te maecken / en de selfde te doen smaken de vruchte van Godtvruchtigheydt waer op des selfs throon behoort gefondeert te sijn / voor die ende voor der selfde posteriteyt voor altoos: Inden Haegh in Hollandt den 28 Julij 1661. was onderteckent N. L. Mulert, ende lager / Uwe Majesteyts seer ootmoedige Dienaers de Staten Generaal van de Vereenichde Provintien / door ordonnantie der selfde onderteckent N. Ruysch.

Memorie van den Heer extraordinaris Envoyé Downing, waer door by hy verseeckert dat op de Custe van Africa, volgens d'ordre van den Koningh syn Meester geen feytelijckheyt kan geschiedt zyn, met belofte van redres ende straffe soo 't anders mochte wesen.

[K] DEn ondergeschreven Extraordinaris Afgesante van sijne Majesteyt van Groot Britannien / Ec bevindende dat geruchten dagelijcks gepubliceert worden / om de gemoederen ende affecten van het Volck van dit Landt te vervreemden van den Koningh syn Meester (welcke hy soo veel estimeert) onder pretext ende plausible fondamenten / als ofte hy eenighe dessepnen hadde om haer Trafijck ende Commercie te ruineren / Ec. Ende aengaende de salie van Capo Verde / waer van men soo veel ghesproken heeft / ende waer van men soo veel consequentien ende conclusien gheytrocken heeft: maeckt de voorschrevene Extraordinaris Afghesante hore Ho: Mog: bekent / dat dese Engelse Schepen / die op die Kusten zyn / precijse ordres hebben

niet alleen om geen quaedt te doen, ofte eenige verhinderinge te doen aen de Onderſaten van deſe Landen, ofte van eenige andere vande Vrienden ende geallieerden vande Koningh ſijn Meeſter, maer ter contrarie, om alle goede correſpondentie met haer te houden, ende haer te tracteren met allerleyen vrientſchap ende civiliteyt, ende indien yemandt van haer met monde ofte met der daedt ſich anders gecomporteert heeft, dat hy geen ordre daer toe ontfanghen heeft, ende dat hy geſtraft ſal worden, wanneer hy wederom van die quartieren ſal ghekomen zyn, alſoo de Koningh ſyn Meeſter al te genereus is, om met onrecht veerdicheydt ofte met ghewelt te willen avanceren de trafyck van ſijne Onderſaten: Maer dat de Koningh ſijn Meeſter droevich is / dat hare Ho: Mo: ſoo haeſt alarm genomen hebben / ende ſich ſoo veel troubel gegeven hebben over het diſcours ende de woorden van een Capiteyn ter Zee / ende dat men daer toe ſoo veel credyt ſoude geven teghen een Koningh van Engelandt / voor dat het wel beweſen is / ofte ten minſten dat geallegeert ſoude ſijn dat de voorſz Man oorze vande Koningh gehoont hadde: En ſijne Majeſteyt conjureert hare Ho: Mo: inſtantelijck door de overbrekelijcke experientie van de vrientſchap die van ſijne Voorſaten voorts gekomen is / door de gemeene intereſten van Religie / Commercie / nabuyrſchap / ende alles wat dierbaer kan ſijn / ofte dat de affecties van een volck tot het ander kan te ſamen binden / dat ſy ſoo licht niet willen onderhouden ofte gheloof geven aen dinghen / welcke niet en dienen als om de quade geintentioneerde Perſonen te gratifieren: Gedaen in den Haegh den 8. Auguſti 1661.

Reſcriptie van de Koningh van Groot Britannien op haer Ho: Mo: Miſsive van den 28. Iulii 1661. waer by blijckt, dat Syne Majeſteyt improbeert het gepaſſeerde op de Kuſte van Africa.

[K] HOogh Mo: Heeren / onſe goede Vrienden / Geallieerden / ende Geconfederceerden / uwen Brief van den 28 Julij / ende 't gene uwe Extraordinarise Ambaſſadeurs ons vervolgens gheprezenteert hebben van het proceduren van Capiteyn Holmes / aen wien wy eenich commandement ghegeven hadden van eenige Schepen op de Kuſten van Africa / ſal ons verobligeren een particulier zorge te hebben om ons te informeren van het gene in deſe gantſche ſake gepaſſeert is / ende oorze te ſtellen dat geen vervolgh en krijghe welcke aen de West-Indiſche Compagnie in uwe Provintien door uwe toelatinge ende privilegie gheſtabiliteert eenich onghelijck en doen: Wy maken te veel werck van uwe vrientſchap / dat wy intentie ſouden ghehadt hebben de ſelfde in deſe reſcontre op eenigerley maniere te quetſen ofte te krencken / ende wy ſijn al te grootobſervateurs van het recht der Volckeren als dat wy het opt ſouden violeren. Derhalven wy U bidden te geloven dat ons voornemen is / in goede intelligentie met U te leven / ende datter niemandal paſſeren ſal met onſe toelatinge / 't welck de Alliantie die wy met uwe Republijck hebben ſoude moghen verloochenen: Soo bidden wy Godt dat hy de Ho: Mo: Heeren / onſe goede Vrienden / Geallieerden ende Geconfedereerden / neme in ſijn heylige ende weerde bewaringe. Gedaen tot Londen den 14. Auguſti 1661.

Uwe goede vriendt CHARLES R.

21-060

Verklaringe dat die van 't Fort St. Andries naer de Koninckliycke Vlagghe souden geschoten hebben Anno 1662. aen de Ambassadeurs van de Staten Generael behandicht, om daer mede te justificeren het innemen van 't Fort St. Andries.

Alle de Capiteynen van de Schepen van Syne Majesteyt van Groot Britannien, de Facteurs, daer mede tegenwoordich zynde, hebben geattesteert ende yeder van haer met haer eyghen handt de attestatie onderteeckent den 8. Martii 1663.

[L] DAt wanneer men een kleyne Fregatte van sijne voorsz Majesteyt sonde/ om de Riviere van Gambia op te gaen / ende sich te versien van 't geene haer van noode was: Heeft de Commandeur van het Fort S. Andries op het Eylandt sijn Geschut op de voorsz Fregat doen schieeen / op dat se sich sijn bevelen souden onwerpen als ofte de gantsche Riviere haer in eygenschap toequam / door een onverdraechlijcke afronte aen sijne voorsz Majesteyt.

Voorts dat die van het voorsz Fort raedt ghegeven heben aen de inghebooren/ haer inspirerende een aversie teghen ons / als ofte sy aldaer quamen om haer de possessie van haer Landen af te nemen / ende diergelijcke quaden te doen.